

ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
รายสินค้าของจังหวัดพัทลุง “สละ”
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

เอกสารเลขที่ ๘/๒๕๖๓
สิงหาคม ๒๕๖๓

กลุ่มสารสนเทศการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพัทลุง
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

สละ ได้รับคัดเลือกให้เป็นสินค้าอัตลักษณ์ของจังหวัดพัทลุง ภายใต้โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่อัตลักษณ์และเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งเป็นโครงการตามงบประมาณของกรมส่งเสริมการเกษตร สละ เป็นพืชที่เกษตรกรนิยมปลูกทดแทนในสวนยางพารา และมีแนวโน้มเพิ่มพื้นที่การปลูก เป็นพืชที่เหมาะสมสำหรับส่งเสริมเพื่อเป็นทางเลือกของเกษตรกรในจังหวัดพัทลุง เนื่องจากตลาดมีความต้องการสูง สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตลอดทั้งปี สละของจังหวัดพัทลุง ผลผลิตมีรสชาติหวานอมเปรี้ยว มีคุณภาพดี ดังนั้นเพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตสละให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพัทลุง จึงได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสละ ทั้งข้อมูลทางด้านวิชาการ ข้อมูลการผลิต การตลาด ข้อมูลทั่วไปของสละ รวมทั้งมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) จัดทำข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์รายสินค้าของจังหวัดพัทลุง “สละ” ปี ๒๕๖๓

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพัทลุง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์รายสินค้าของจังหวัดพัทลุง “สละ” ปี ๒๕๖๓ ที่จัดทำขึ้นนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานเกษตรกร ผู้สนใจ และขอขอบคุณสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง กลุ่มเครือข่ายสละจังหวัดพัทลุง ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

สิงหาคม ๒๕๖๓

.....

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑
๑.๓ เป้าหมาย	๒
๑.๔ วิธีการดำเนินงาน	๒
๑.๕ หน่วยงานที่สนับสนุนการดำเนินงาน	๒
๑.๖ ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๒
๑.๗ ข้อมูลทั่วไปด้านกายภาพจังหวัดพัทลุง	๒
๑.๗.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต	๒
๑.๗.๒ ลักษณะภูมิประเทศ	๔
๑.๗.๓ ลักษณะภูมิอากาศ	๕
๑.๘ สภาพทั่วไปทางสังคม	๘
๑.๘.๑ เขตการปกครอง	๘
๑.๘.๒ ประชากร	๘
๑.๙ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัดพัทลุง	๑๑
๑.๑๐ โครงสร้างการผลิตการเกษตร	๑๔
๑.๑๐.๑ พื้นที่การเกษตร	๑๔
๑.๑๐.๒ คริวเรือนเกษตรและแรงงานเกษตร	๑๖
๑.๑๐.๓ ด้านแรงงาน	๑๗
๑.๑๐.๔ ศักยภาพลุ่มน้ำในเขตจังหวัดพัทลุง	๑๘
๑.๑๐.๕ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	๑๙
บทที่ ๒ ความรู้ทางวิชาการ	๒๒
๒.๑ ความรู้ทางวิชาการ	๒๒
๒.๑.๑ ความเหมาะสมในการปลูกสละของจังหวัดพัทลุง	๒๒
๒.๑.๒ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP)	๒๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓ การศึกษาข้อมูลสละ	๓๒
๓.๑ ชนิดสละที่ปลูกในประเทศไทย	๓๒
๓.๒ ลักษณะทั่วไปของสละ	๓๓
๓.๓ แหล่งปลูกที่เหมาะสม	๓๔
๓.๔ การปลูกสละ	๓๕
๓.๕ การดูแลรักษาสละ	๓๕
๓.๖ การเก็บเกี่ยวสละ	๓๖
๓.๗ เทคนิคการผสมเกสรสละติดง่ายด้วยเกสรระกำ (ตัวผู้)	๓๗
๓.๘ การผลิตสละให้ได้คุณภาพ การเลือกพันธุ์	๓๗
๓.๙ สายพันธุ์สละที่มีการปลูกในจังหวัดพัทลุง	๓๗
๓.๑๐ โรคและแมลงศัตรูที่สำคัญในสละ และแนวทางป้องกันโรค	๓๘
๓.๑๑ การพันสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๔๑
๓.๑๒ สรรพคุณและคุณประโยชน์ของสละ	๔๒
๓.๑๓ การแปรรูปสละ	๔๓
บทที่ ๔ ผลการศึกษาด้านการผลิต การตลาด สละ	๔๖
๔.๑ สถานการณ์การผลิตสละของจังหวัดพัทลุง	๔๖
๔.๒ สถานการณ์การตลาดสละของจังหวัดพัทลุง	๕๖
บทที่ ๕ สรุปผลการศึกษา	๕๘
๕.๑ สรุปผลการศึกษา	๕๘
๕.๒ แผนงาน/โครงการภายใต้จังหวัดที่เกี่ยวข้องกับสละ ปี ๒๕๖๔	๕๙
๕.๓ ยุทธศาสตร์พัฒนาผลไม้ไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ -๒๕๖๔	๕๙

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงอุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย ในรอบ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๖๒)	๖
ตารางที่ ๒ แสดงสถิติข้อมูลอุตุวิทยามหาวิทยาลัย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒	๗
ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนประชากรแยกตามเขตอำเภอของจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒	๘
ตารางที่ ๔ จำนวนครัวเรือน ประชากรทั้งหมด ประชากรในภาคเกษตร และพื้นที่ ปี ๒๕๖๒	๑๐
ตารางที่ ๕ ข้อมูลประชากรจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒	๑๐
ตารางที่ ๖ สถิติจำนวนประชากรจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๕๗-๒๕๖๒	๑๐
ตารางที่ ๗ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพัทลุง ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต ปี พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๖๑ จังหวัดพัทลุง	๑๒
ตารางที่ ๘ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพัทลุงแบบปริมาณลูกโซ่ จำแนกตามสาขาการผลิต ปี พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๖๑ จังหวัดพัทลุง	๑๓
ตารางที่ ๙ แสดงพื้นที่ทั้งหมดและพื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒	๑๔
ตารางที่ ๑๐ แสดงพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรของจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒	๑๕
ตารางที่ ๑๑ แสดงครัวเรือนเกษตร และจำนวนแรงงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒	๑๖
ตารางที่ ๑๒ ข้อมูลแรงงานจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒ (มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๒)	๑๗
ตารางที่ ๑๓ แสดงปริมาณน้ำทำในลุ่มน้ำย่อย ๗ ลุ่มน้ำของจังหวัดพัทลุง	๑๙
ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนแหล่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง พื้นที่ รับประโยชน์ แยกรายอำเภอจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒	๒๐
ตารางที่ ๑๕ ขนาดของสละผลเดี่ยว	๒๔
ตารางที่ ๑๖ ขนาดของสละช่อ	๒๔
ตารางที่ ๑๗ วิธีวิเคราะห์	๒๗
ตารางที่ ๑๘ แสดงครัวเรือนเกษตรกร เนื้อที่ปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ราคา และมูลค่ารวมสละระหว่าง ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒	๔๖
ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลการผลิตสละ ปี ๒๕๖๒ แยกรายอำเภอ	๔๗
ตารางที่ ๒๐ แสดงการกระจายปริมาณผลผลิตสละ(ตัน) ในจังหวัดพัทลุงแยกรายอำเภอ	๔๘
ตารางที่ ๒๑ แสดงเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP สินค้าสละ	๕๐
ตารางที่ ๒๒ แสดงผลผลิตรวม ราคา และมูลค่ารวมของสละ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒	๕๗

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ผลไม้ นับเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของประเทศไทย โดยประเทศไทยเป็นผู้นำการผลิตและการส่งออกผลไม้เมืองร้อนที่สำคัญและมีชื่อเสียงที่สุดในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับ ๑ ในภูมิภาคอาเซียน ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกไม้ผล ๕๗ ชนิด พื้นที่ประมาณ ๗.๗ ล้านไร่ ผลผลิตปีละประมาณ ๑๐.๘๑ ล้านตัน ผลผลิตร้อยละ ๘๐ บริโภคผลสดและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคของประชากรภายในประเทศ อีกร้อยละ ๒๐ ส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ โดยในปี ๒๕๖๑ มีมูลค่าส่งออกผลไม้สดในกลุ่มเศรษฐกิจหลัก ประมาณ ๗๖,๗๐๐ ล้านบาท โดยผลไม้ที่สำคัญทางเศรษฐกิจในการส่งออกมากที่สุด คือ ทูเรียน (คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๖) รองลงมา ได้แก่ ลำไย (คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔๙) มังคุด (คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๐) มะม่วง (คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๒) เงาะ (คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๒) ลิ้นจี่ (คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๕) และลองกอง (คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๖) ตามลำดับ ซึ่งประเทศไทยส่งออกผลไม้ไปสาธารณรัฐประชาชนจีนมากที่สุด ซึ่งมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของมูลค่าส่งออกผลไม้สดในกลุ่มเศรษฐกิจหลัก (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ๒๕๖๒) และจากการศึกษาด้านเศรษฐกิจของสินค้าข้าว ยางพารา เพิ่มเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร โดยนำเสนอสินค้าทางเลือกและกิจกรรมการผลิตที่มีศักยภาพในพื้นที่ภาคใต้ พบว่าสินค้าทางเลือกสำหรับการปรับเปลี่ยนในพื้นที่ไม่เหมาะสมของภาคใต้มีทั้งพืชร่วม พืชแซม ในพื้นที่ปลูกยางพารา โดยพืชทางเลือกที่ให้ผลตอบแทนสุทธิที่คุ้มค่า ได้แก่ ไม้ผล พืชร่วม และพืชแซมในสวนยางพารา และเมื่อพิจารณาเป็นรายสินค้าที่ให้ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่สูง ได้แก่ สละ (พืชร่วม) ผักกูด (พืชร่วม) ทูเรียน กล้วยหอมทอง ดาหลา (พืชร่วม) เป็นต้น (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ๒๕๖๒)

อย่างไรก็ตามในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรจำเป็นต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ รวมทั้งการแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและสอดคล้องความต้องการของตลาด สำหรับจังหวัดพัทลุงได้ดำเนินงานโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ภาคใต้ในสินค้าสละ ซึ่งเป็นพืชที่เกษตรกรนิยมปลูกทดแทนสวนยางพารา มีแนวโน้มพื้นที่การปลูกเพิ่มขึ้น เป็นพืชที่เหมาะสมสำหรับส่งเสริมเพื่อเป็นทางเลือกของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ดังนั้นเพื่อให้ผลิตสละของจังหวัดพัทลุงเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จึงได้กำหนดให้มีการจัดทำข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์รายสินค้าของจังหวัดพัทลุงในสินค้า “สละ” ขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของส่วนราชการ และเป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในการผลิตสละสำหรับเกษตรกรผู้สนใจ

๑.๒ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการวางแผนการผลิตสละของจังหวัดพัทลุง
- ๒) เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการผลิตสละของจังหวัดพัทลุงให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม
- ๓) เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจสำหรับเกษตรกรรายใหม่ที่ต้องการผลิตสละ

๑.๓ เป้าหมาย

หน่วยงานส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา เอกชน และประชาชนได้มีการนำข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์รายสินค้าของจังหวัดพัทลุง “สละ”

๑.๔ วิธีการดำเนินงาน

- ๑) ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด
- ๒) ข้อมูลทั่วไปสละ
- ๓) ข้อมูลกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกสละ

๑.๕ หน่วยงานที่สนับสนุนการดำเนินงาน

- ๑) หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๒) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพัทลุง
- ๓) กลุ่มเครือข่ายผู้ปลูกสละในจังหวัดพัทลุง

๑.๖ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ส่วนราชการ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนา และส่งเสริมการผลิตสละของจังหวัดพัทลุง
- ๒) เกษตรกรได้มีการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจผลิตสละ

๑.๗ ข้อมูลทั่วไปด้านกายภาพจังหวัดพัทลุง

๑.๗.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่มากเป็นอันดับที่ ๑๐ ของภาคใต้ และเป็นลำดับที่ ๕๕ ของประเทศ ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งตะวันออกของแหลมมาลาญหรือแหลมทอง (Golden Khersonese) ซึ่งตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศหรือฝั่งตะวันตกของกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา (Songkhla Lake Basin) โดยตั้งอยู่ระหว่างละติจูดที่ ๗ องศา ๖ ลิปดาเหนือ ถึง ๗ องศา ๕๓ ลิปดาเหนือและลองจิจูดที่ ๙๙ องศา ๔๔ ลิปดาตะวันออก ถึง ๑๐๐ องศา ๒๖ ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางรถไฟสายใต้ประมาณ ๘๔๖ กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๑ ประมาณ ๘๕๖ กิโลเมตร หรือตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔ (ถนนเพชรเกษม) ประมาณ ๑,๒๐๐ กิโลเมตร

มีรูปร่างคล้ายลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยมีส่วนกว้างที่สุดตามแนวทิศตะวันออกถึงตะวันตก ประมาณ ๕๖ กิโลเมตร และส่วนที่ยาวที่สุดตามแนวทิศเหนือถึงใต้ ประมาณ ๘๓ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๓,๔๒๔.๔๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒,๑๔๐,๒๙๕.๖๐ ไร่ (พื้นที่ดิน ๑,๙๑๙,๔๔๖ ไร่ พื้นที่น้ำ ๒๒๐,๘๕๐ ไร่) (กรมแผนที่ทหาร, ๒๕๓๔ ; กรมการปกครอง ,๒๕๔๑)

มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา และอำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นน่านน้ำติดต่อกับอำเภอระโนด อำเภอกระแสดินธุ์ อำเภอสทิงพระ อำเภอลี้ นคร จังหวัดสงขลา

การคมนาคมสะดวก เพราะตั้งอยู่กึ่งกลางของภาคใต้ (กึ่งกลางระหว่างจังหวัดชุมพร-นราธิวาส) เป็นศูนย์กลางของการคมนาคมทางบก จากภาคใต้ตอนบน (ฝั่งอ่าวไทย) และภาคตะวันตก (ฝั่งอันดามัน) ลงสู่ภาคใต้ตอนล่างและภาคใต้ชายแดน โดยใช้เส้นทางสายเพชรเกษม (หมายเลข ๔) ระหว่างสี่แยกเอเชียอำเภอเมืองพัทลุง (จ.พัทลุง) - อำเภอหาดใหญ่ (จ.สงขลา) มีทางรถไฟผ่านหลายๆ อำเภอจากเหนือจรดใต้ การเดินทางโดยเครื่องบินสะดวก รวดเร็ว (ระยะทางจากจังหวัดพัทลุง ถึงสนามบินตรัง ๖๒ กม.สนามบินหาดใหญ่ ๑๐๑ กม. สนามบินจังหวัดนครศรีธรรมราช ๑๑๓ กม.)

๑.๗.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดพัทลุง ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่ราบสูงทางด้านทิศตะวันตก ประกอบด้วยเทือกเขาบรรทัด ถัดมาทางทิศตะวันออกเป็นพื้นที่ราบสลับที่ดอนและเป็นที่ยอดเขาสูงชันหลายแห่ง พื้นที่ทั้งหมด ประมาณ ๓,๔๒๔.๔๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒,๑๔๐,๒๙๖ ไร่ เป็นพื้นที่ดิน ๑,๙๑๙,๔๔๖ ไร่ พื้นน้ำ ๒๒๐,๘๕๐ ไร่

ลักษณะพื้นที่ของจังหวัดพัทลุงสามารถจำแนกออกเป็น ๔ ลักษณะ ได้แก่ พื้นที่ภูเขา พื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน พื้นที่ราบ และพื้นที่เกาะ ดังนี้

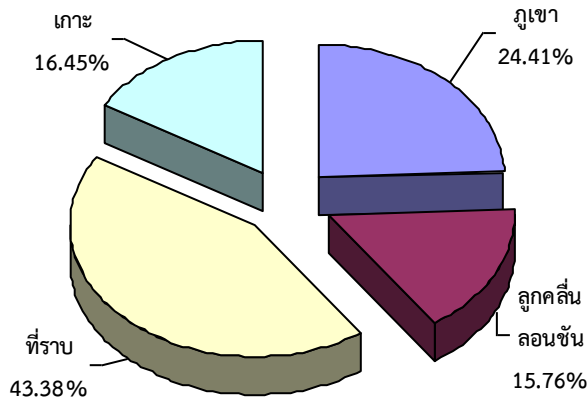
๑. พื้นที่ภูเขา มีลักษณะเป็นเทือกเขาที่มียอดสูงๆ ต่ำๆ มีความสูงเฉลี่ยประมาณ ๘๐๐ เมตร และลาดไปทางทิศตะวันออกลงสู่ทะเลสาบสงขลาในอัตราความลาดชัน ๒๕-๓๐ เปอร์เซ็นต์ เทือกเขานี้เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขานครศรีธรรมราช เรียกกันโดยทั่วไปในท้องถิ่นว่า เขาบรรทัด พื้นที่ภูเขามีนเนื้อที่รวมกันประมาณ ๘๓๕.๙๐ ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ ๒๔.๔๑ ของพื้นที่ทั้งหมด อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอป่าบอน ตะโหมด กงหรา ศรีนครินทร์ ศรีบรรพต และป่าพะยอม

๒. พื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน เป็นส่วนที่อยู่ถัดจากเทือกเขาบรรทัด หรือพื้นที่เชิงเขา ลักษณะภูมิประเทศเป็นเนินเตี้ยๆ ที่เรียกกันโดยทั่วไปในท้องถิ่นว่า ควน มีเนื้อที่ประมาณ ๕๓๙.๗๐ ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ ๑๕.๗๖ ของพื้นที่ทั้งหมด อยู่ในเขตอำเภอป่าบอน ตะโหมด ศรีนครินทร์ กงหรา ศรีบรรพต และป่าพะยอม

๓. พื้นที่ราบ มีเนื้อที่รวมกันประมาณ ๑,๔๘๕.๕๔ ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ ๔๓.๓๘ ของพื้นที่ทั้งหมด ลักษณะพื้นที่ราบ พื้นที่ที่เหมาะสมแก่การกสิกรรม ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัด จึงนิยมตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้ ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอป่าพะยอม ควนขนุน เมืองพัทลุง เขาชัยสน บางแก้ว และปากพะยูน

๔. พื้นที่เกาะ เป็นพื้นที่บริเวณทะเลสาบสงขลาในเขตจังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอปากพะยูน มีเนื้อที่รวมกันประมาณ ๒๑๙.๑๗ ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ ๖.๔๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นเขตพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานของประชากร ได้แก่ เกาะราบ เกาะหมาก เกาะเสือ เกาะโคบ เกาะนางคำ เกาะแกงและเกาะยวน ส่วนพื้นที่เกาะเป็นถิ่นที่อยู่ของนกอีแอ่นกินรัง มีเนื้อที่รวมกันประมาณ ๗๐๐ ไร่ หรือ ๑.๑๒ ตารางกิโลเมตร อนึ่งพื้นที่น้ำในจังหวัดพัทลุงนั้นนับเป็นส่วนสำคัญของทะเลสาบสงขลา ประกอบด้วย ทะเลน้อยและทะเลหลวงหรือทะเลสาบสงขลาตอนใน ผืนน้ำข้างต้นนี้อยู่ในเขตอำเภอควนขนุน เมืองพัทลุง เขาชัยสน บางแก้ว และปากพะยูน คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ ๓๔๔.๑๖ ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ ๑๐.๐๕ ของพื้นที่ทั้งหมด

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดพัทลุง

๑.๗.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดพัทลุงตั้งอยู่ในเขตมรสุมตะวันตกเฉียงเหนือ และมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้มีสภาพภูมิอากาศแบบภาคใต้อยู่ใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดปกคลุมประจำฤดูกาล ทำให้ในปีหนึ่งๆ จะมีเพียง ๒ ฤดูกาล คือ

๑. ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม-กลางเดือนกันยายน
๒. ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกันยายน-กลางเดือนมีนาคม

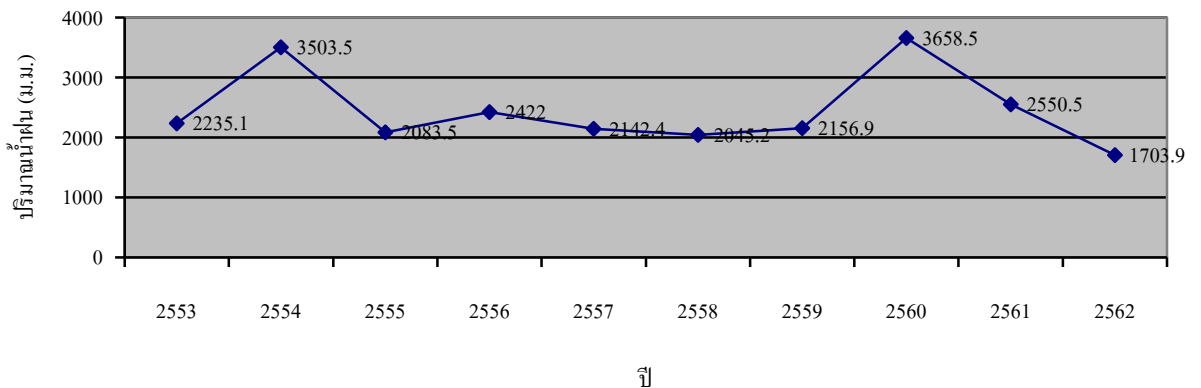
ในรอบ ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๖๒) จังหวัดพัทลุงมีปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ย ปีละ ๒,๓๙๔.๓๔ มิลลิเมตร หรือเฉลี่ยเดือนละ ๑๙๙.๕๓ มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย ๑๖๖ วันต่อปี หรือเฉลี่ย ๑๔ วัน/เดือน ปริมาณน้ำฝนมากที่สุดในเดือนพฤศจิกายนเฉลี่ย ๕๗๔.๔๗ มิลลิเมตรต่อเดือน และน้อยที่สุดในเดือนกุมภาพันธ์เฉลี่ย ๔๖.๗๘ มิลลิเมตรต่อเดือน อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดในเดือนพฤษภาคม ๒๙.๙๔ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคม ๒๗.๑๘ องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ๒๘.๕๔ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ๘๐.๒๘ เปอร์เซ็นต์ ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงอุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ปริมาณน้ำฝน จำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยในรอบ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๖๒)

เดือน	อุณหภูมิ (C°)	ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (ม.ม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)
มกราคม	๒๗.๑๘	๘๓.๗๘	๒๙๖.๑๑	๑๗
กุมภาพันธ์	๒๗.๖๙	๗๙.๗๐	๔๖.๗๘	๕
มีนาคม	๒๘.๗๐	๗๘.๖๔	๑๑๕.๓๑	๖
เมษายน	๒๙.๖๕	๗๙.๑๒	๙๙.๔๒	๙
พฤษภาคม	๒๙.๙๔	๗๘.๐๖	๙๘.๖๙	๑๓
มิถุนายน	๒๙.๒๗	๗๗.๘๓	๘๔.๔๕	๑๑
กรกฎาคม	๒๙.๐๕	๗๖.๙๔	๘๗.๐๔	๑๓
สิงหาคม	๒๙.๐๖	๗๖.๕๕	๙๔.๒๗	๑๓
กันยายน	๒๘.๗๗	๗๘.๑๓	๑๑๐.๓๗	๑๕
ตุลาคม	๒๘.๓๐	๘๑.๙๙	๒๖๒.๖๑	๑๘
พฤศจิกายน	๒๗.๕๙	๘๖.๓๕	๕๗๔.๔๗	๒๓
ธันวาคม	๒๗.๒๖	๘๖.๒๕	๕๒๔.๘๒	๒๓
รวม	๓๔๒.๔๗	๙๖๓.๓๓	๒,๓๙๔.๓๔	๑๖๖
เฉลี่ย	๒๘.๕๔	๘๐.๒๘	๑๙๙.๕๓	๑๔

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพัทลุง

แสดงปริมาณน้ำฝนต่อปีของจังหวัดพัทลุงระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๖๒

สำหรับปี ๒๕๖๒ ปริมาณน้ำฝน ๑,๗๐๓.๑๐ มิลลิเมตรต่อปี เฉลี่ย ๑๔๑.๙๓ มิลลิเมตรต่อเดือน ปริมาณฝนมากที่สุดใน ๑ วัน วัดได้ ๖๘.๔ มิลลิเมตร เมื่อวันที่ ๕ เดือนพฤศจิกายน ปริมาณฝนมากที่สุดใน ๑ เดือน วัดได้ ๔๔๓.๒ มิลลิเมตร เมื่อเดือน พฤศจิกายน จำนวนวันที่ฝนตก ๑๔๕ วันต่อปี หรือเฉลี่ย ๑๒ วัน/เดือน อุณหภูมิเฉลี่ย ๒๙.๒๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด ๓๙.๐ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๑๙ เดือนเมษายน อุณหภูมิต่ำสุด ๒๑.๕ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๑๗ เดือนกุมภาพันธ์ และวันที่ ๕ มีนาคม ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ๘๑.๗๔ เปอร์เซ็นต์ ความชื้นสัมพัทธ์ทั้งปี สูงสุดเฉลี่ย ๙๙ เปอร์เซ็นต์ ต่ำสุดเฉลี่ย ๔๗ เปอร์เซ็นต์ ปริมาณน้ำระเหยเฉลี่ยวันละ ๔.๒๓ มิลลิเมตร ความนานของแสงแดดเฉลี่ยวันละ ๗.๐๕ ชั่วโมง ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ แสดงสถิติข้อมูลอุตุนิยมวิทยา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

เดือน	อุณหภูมิอากาศ (C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)			ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย		
มกราคม	๓๑.๘	๒๒.๐	๒๖.๙๐	๙๙	๔๗	๘๓.๔๙	๑๗๒.๙	๑๒
กุมภาพันธ์	๓๓.๕	๒๑.๕	๒๗.๕๐	๙๘	๕๕	๘๐.๒๐	๕.๓	๓
มีนาคม	๓๖.๐	๒๑.๕	๒๘.๗๕	๙๘	๔๕	๗๙.๑๓	๐.๒	๑
เมษายน	๓๙.๐	๒๔.๐	๓๑.๕๐	๙๙	๔๙	๗๘.๑๗	๑๙.๘	๒
พฤษภาคม	๓๗.๘	๒๓.๘	๓๐.๘๐	๑๐๐	๔๓	๗๘.๒๙	๑๓๘.๒	๒๐
มิถุนายน	๓๖.๗	๒๔.๐	๓๐.๓๕	๙๙	๓๔	๗๙.๕๙	๓๖.๓	๘
กรกฎาคม	๓๖.๔	๒๓.๐	๒๙.๗๐	๙๙	๓๙	๗๙.๖๕	๑๓๒.๐	๑๔
สิงหาคม	๓๕.๘	๒๓.๓	๒๙.๕๕	๙๙	๔๒	๗๙.๖๔	๘๓.๖	๑๕
กันยายน	๓๕.๒	๒๓.๒	๒๙.๒๐	๑๐๐	๔๔	๘๓.๓๑	๑๐๒.๙	๑๔
ตุลาคม	๓๔.๐	๒๓.๑	๒๘.๕๕	๑๐๐	๕๔	๘๗.๕๒	๓๓๗.๐	๑๓
พฤศจิกายน	๓๔.๗	๒๓.๐	๒๘.๘๕	๑๐๐	๕๘	๘๗.๖๔	๔๔๓.๒	๒๖
ธันวาคม	๓๕.๐	๒๒.๕	๒๘.๗๕	๑๐๐	๖๑	๘๔.๓๐	๒๓๑.๗	๑๗
รวม			๓๕๐.๔ ๐			๙๘๐.๙ ๓	๑,๗๐๓.๑ ๐	๑๔๕
เฉลี่ย			๒๙.๒๐			๘๑.๗๔	๑๔๑.๙๓	๑๒.๐๘

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพัทลุง

๑.๘ สภาพทั่วไปทางสังคม

๑.๘.๑ เขตการปกครอง

จังหวัดพัทลุงประกอบด้วย ๑๑ อำเภอ ๖๕ ตำบล ๒๕ องค์การบริหารส่วนตำบล ๖๗๐ หมู่บ้าน ๔๘ เทศบาล (เทศบาลเมือง ๑ แห่ง และเทศบาลตำบล ๔๗ แห่ง) ๙๕ ชุมชน ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๓

๑.๘.๓ ประชากร

จำนวนประชากร ปี ๒๕๖๒ ทั้งหมด ๕๒๔,๘๖๕ คน แบ่งเป็นเพศชาย ๒๕๕,๘๓๘ คน เพศหญิง ๒๖๙,๐๒๗ คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๙๔,๒๐๙ ครัวเรือน ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนประชากรแยกตามเขตอำเภอของจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)	ตำบล (แห่ง)	อบต. (แห่ง)	หมู่บ้าน	เทศบาล (แห่ง)	ชุมชน	พื้นที่ (ตร.ก.ม.)	ห่างจากจังหวัด (กม.)
เมืองพัทลุง	๑๒๑,๓๐	๕๗,๕๘๘	๖๓,๗๑	๔๘,๖๘๙	๑๔	๔	๑๔๔	๑๐	๔๕	๔๒๗.๔๑๒	๒๐๐ ม.
เขาชัยสน	๔๔,๘๔๗	๒๑,๙๓๘	๒๒,๙๐	๑๖,๔๗๔	๕	๓	๕๘	๓	๕	๒๖๐.๑๑๕	๒๘
ควนขนุน	๘๔,๒๔๗	๔๐,๓๙๕	๔๓,๘๕	๓๑,๕๖๐	๑๒	๓	๑๒๙	๑๑	๙	๔๕๓.๙๖๐	๑๗
ปากพะยูน	๕๑,๑๒๑	๒๕,๑๓๕	๒๕,๙๘	๑๗,๔๒๐	๗	๒	๖๕	๖	๔	๔๓๓.๒๗๔	๖๖
กงหรา	๓๖,๕๗๒	๑๘,๒๖๑	๑๘,๓๑	๑๑,๔๔๗	๕	๑	๔๕	๔	-	๒๕๕.๘๕๖	๔๐
ตะโหมด	๓๒,๐๓๒	๑๕,๘๐๔	๑๖,๒๒	๑๑,๖๐๙	๓	-	๓๓	๕	๑๘	๒๖๔.๒๖๐	๓๙
ศรีบรรพต	๑๗,๙๕๖	๘,๙๘๑	๘,๙๗๕	๖,๗๘๗	๓	๓	๓๐	-	-	๒๑๘.๕๐๔	๓๓
ป่าบอน	๔๗,๙๓๐	๒๓,๗๔๙	๒๔,๑๘	๑๗,๒๑๙	๕	๕	๕๐	๑	๖	๓๘๐.๐๔๘	๕๐
ป่าพะยอม	๓๕,๙๘๖	๑๗,๕๓๒	๑๘,๔๕	๑๓,๔๖๓	๔	๒	๓๙	๒	-	๓๘๖.๔๐๔	๓๘
บางแก้ว	๒๕,๙๙๐	๑๒,๘๒๙	๑๓,๑๖	๙,๔๘๗	๓	๒	๓๔	๒	๘	๑๑๙.๐๐๐	๓๘
ศรีนครินทร์	๒๖,๘๘๑	๑๓,๖๒๖	๑๓,๒๕	๑๐,๐๕๔	๔	-	๔๓	๔	-	๒๒๕.๖๓๑	๑๗
รวม	๕๒๔,๘๖	๒๕๕,๘๓	๒๖๙,๐๒	๑๙๔,๒๐๙	๖๕	๒๕	๖๗๐	๔๘	๙๕	๓,๔๒๔.๔๗	

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th ณ ธันวาคม ๒๕๖๒)

ตารางที่ ๔ จำนวนครัวเรือน ประชากรทั้งหมด ประชากรในภาคเกษตร และพื้นที่ ปี ๒๕๖๒ รายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน		จำนวนประชากรทั้งหมด (คน)			จำนวนประชากรในภาคเกษตร (คน)			พื้นที่ (ไร่)		
	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ทั้งหมด	ถือครองทำ การเกษตร	อื่น ๆ
๑ เมืองพัทลุง	๔๘,๖๘๙	๑๗,๓๗๘	๕๗,๕๘๘	๖๓,๗๑๕	๑๒๑,๓๐๓	๑๗,๒๔๐	๑๘,๘๐๙	๓๖,๐๔๙	๒๖๗,๑๓๘	๑๖๘,๘๑๖	๙๘,๓๒๒
๒ เขาชัยสน	๑๖,๔๗๔	๘,๕๘๕	๒๑,๙๓๘	๒๒,๙๐๙	๔๔,๘๔๗	๑๔,๕๔๑	๑๕,๐๙๙	๒๙,๖๔๐	๑๖๒,๕๗๒	๑๓๕,๓๒๗	๒๗,๒๔๕
๓ ควนขนุน	๓๑,๕๖๐	๑๖,๐๑๒	๔๐,๓๙๕	๔๓,๘๕๒	๘๔,๒๔๗	๒๑,๐๙๔	๒๐,๙๖๒	๔๒,๐๕๖	๒๘๓,๗๒๕	๒๒๐,๒๙๓	๖๓,๔๓๒
๔ ปากพะยูน	๑๗,๔๒๐	๑๕,๕๕๐	๒๕,๑๓๕	๒๕,๙๘๖	๕๑,๑๒๑	๑๓,๐๑๐	๑๔,๒๕๐	๒๗,๒๖๐	๒๗๐,๗๖๖	๑๕๙,๐๖๗	๑๑๑,๖๙๙
๕ กงหรา	๑๑,๔๔๗	๖,๔๖๕	๑๘,๒๖๑	๑๘,๓๑๑	๓๖,๕๗๒	๙,๙๘๐	๑๐,๐๘๙	๒๐,๐๖๙	๑๕๙,๙๑๐	๑๐๑,๐๒๑	๕๘,๘๘๙
๖ ตะโหมด	๑๑,๖๐๙	๖,๙๔๑	๑๕,๘๐๔	๑๖,๒๒๘	๓๒,๐๓๒	๖,๒๑๘	๖,๑๐๙	๑๒,๓๒๗	๑๖๕,๑๖๓	๑๑๖,๙๓๘	๔๘,๒๒๕
๗ ศรีบรรพต	๖,๗๘๗	๔,๘๘๔	๘,๙๘๑	๘,๙๗๕	๑๗,๙๕๖	๕,๔๔๘	๕,๐๒๑	๑๐,๔๖๙	๑๓๖,๕๖๕	๑๐๕,๗๑๖	๓๐,๘๔๙
๘ ป่าบอน	๑๗,๒๑๙	๘,๗๑๖	๒๓,๗๔๙	๒๔,๑๘๑	๔๗,๙๓๐	๑๗,๑๕๙	๑๖,๗๒๘	๓๓,๘๘๗	๒๓๗,๕๓๐	๒๐๐,๐๖๙	๓๗,๔๖๑
๙ ป่าพะยอม	๑๓,๔๖๓	๖,๔๒๖	๑๗,๕๓๒	๑๘,๔๕๔	๓๕,๙๘๖	๖,๐๗๒	๖,๕๑๓	๑๒,๕๘๕	๒๔๑,๕๐๓	๑๔๘,๘๙๔	๙๒,๖๐๙
๑๐ บางแก้ว	๙,๔๘๗	๔,๒๔๖	๑๒,๘๒๙	๑๓,๑๖๑	๒๕,๙๙๐	๔,๙๕๙	๔,๖๘๙	๙,๖๔๘	๗๔,๓๗๕	๖๓,๔๓๙	๑๐,๙๓๖
๑๑ ศรีนครินทร์	๑๐,๐๕๔	๕,๘๙๔	๑๓,๖๒๖	๑๓,๒๕๕	๒๖,๘๘๑	๗,๐๔๑	๗,๑๙๒	๑๔,๒๓๓	๑๔๑,๐๑๙	๑๒๓,๗๙๐	๑๗,๒๒๙
รวม	๑๙๔,๒๐๙	๑๐๑,๑๓๗	๒๕๕,๘๓๘	๒๖๙,๐๒๗	๕๒๔,๘๖๕	๑๒๒,๗๖๒	๑๒๕,๔๖๑	๒๔๘,๒๒๓	๒,๑๔๐,๒๙๖	๑,๕๔๓,๑๗๐	๕๙๗,๑๒๖

- หมายเหตุ ๑. ครัวเรือนเกษตรกร หมายถึง ครัวเรือนที่มีอาชีพทำการเกษตร
 ๒. ประชากรทั้งหมด หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนทั้งหมด
 ๓. เนื้อที่อื่น ๆ หมายถึง เนื้อที่เป็นถนน ลำคลอง แม่น้ำ ที่สาธารณะ ป่า/ภูเขา ที่อยู่อาศัย ฯลฯ

จังหวัดพัทลุงมีประชากรจากทะเบียนราษฎรกรมการปกครอง ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๕๒๔,๘๖๕ คน ประชากรเพศชาย ๒๕๕,๘๓๘ คน เพศหญิง ๒๖๙,๐๒๗ คน มีครัวเรือน ๑๙๔,๒๐๙ ครัวเรือน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมือง จำนวน ๑๒๑,๓๐๓ คน ๔๘,๖๘๙ ครัวเรือน และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอศรีบรรพต จำนวน ๑๗,๙๕๖ คน ๖,๗๘๗ ครัวเรือน ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๕ - ๖

ตารางที่ ๕ ข้อมูลประชากรจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	ประชากร (คน)			ร้อยละ	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)
		ชาย	หญิง	รวม		
เมืองพัทลุง	๔๘,๖๘๙	๕๗,๕๘๘	๖๓,๗๑๕	๑๒๑,๓๐๓	๒๓.๑๑	๒๘๓.๙๗
เขาชัยสน	๑๖,๔๗๔	๒๑,๙๓๘	๒๒,๙๐๙	๔๔,๘๔๗	๘.๕๔	๑๗๒.๘๕
ควนขนุน	๓๑,๕๖๐	๔๐,๓๙๕	๔๓,๘๕๒	๘๔,๒๔๗	๑๖.๐๕	๑๘๕.๘๒
ปากพะยูน	๑๗,๔๒๐	๒๕,๑๓๕	๒๕,๙๘๖	๕๑,๑๒๑	๙.๗๔	๑๑๘.๑๘
กงหรา	๑๑,๔๔๗	๑๘,๒๖๑	๑๘,๓๑๑	๓๖,๕๗๒	๖.๙๗	๑๔๒.๕๓
ตะโหมด	๑๑,๖๐๙	๑๕,๘๐๔	๑๖,๒๒๘	๓๒,๐๓๒	๖.๑๐	๑๒๑.๐๗
ศรีบรรพต	๖,๗๘๗	๘,๙๘๑	๘,๙๗๕	๑๗,๙๕๖	๓.๕๒	๘๒.๓๐
ป่าบอน	๑๗,๒๑๙	๒๓,๗๔๙	๒๔,๑๘๑	๔๗,๙๓๐	๙.๑๓	๑๒๖.๐๑
บางแก้ว	๑๓,๔๖๓	๑๗,๕๓๒	๑๘,๔๕๔	๓๕,๙๘๖	๖.๘๖	๒๑๘.๐๒
ป่าพะยอม	๙,๔๘๗	๑๒,๘๒๙	๑๓,๑๖๑	๒๕,๙๙๐	๕.๙๕	๙๓.๓๒
ศรีนครินทร์	๑๐,๐๕๔	๑๓,๖๒๖	๑๓,๒๕๕	๒๖,๘๘๑	๕.๑๒	๑๑๘.๘๕
รวม	๑๙๔,๒๐๙	๒๕๕,๘๓๘	๒๖๙,๐๒๗	๕๒๔,๘๖๕	๑๐๐.๐๐	๑๕๓.๓๒

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (www.dopa.go.th) ณ ธันวาคม ๒๕๖๒

ตารางที่ ๖ สถิติจำนวนประชากรจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๕๗-๒๕๖๒

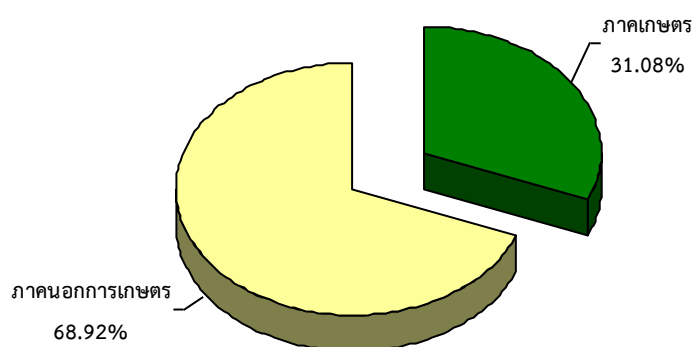
ปี เพศ	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
ชาย	๒๕๓,๒๖๔	๒๕๕,๓๖๕	๒๕๕,๕๓๒	๒๕๕,๙๙๗	๒๕๕,๘๓๐	๒๕๕,๘๓๘
หญิง	๒๖๔,๗๕๗	๒๖๗,๓๕๘	๒๖๘,๑๙๑	๒๖๘,๘๖๐	๒๖๙,๒๑๔	๒๖๙,๐๒๗
รวม	๕๑๘,๐๒๑	๕๒๒,๗๒๓	๕๒๓,๗๒๓	๕๒๔,๘๕๗	๕๒๕,๐๔๔	๕๒๔,๘๖๕

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

๑.๙ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัดพัทลุง

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี พ.ศ.๒๕๖๑ เท่ากับ ๓๖,๐๐๖ ล้านบาท โครงสร้างส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง เป็นหลัก รองลงมา สาขาการขนส่ง การขายปลีก และซ่อมยานยนต์ และจักรยานยนต์ และสาขาการผลิตอุตสาหกรรม ตามลำดับ โดยมีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๘ ,๑๓.๑๓ และ ๑๐.๐๔ ตามลำดับ รายได้หลักของจังหวัดพัทลุงมาจากภาคเกษตร คิดเป็นมูลค่า ๑๑,๑๙๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๘ และรายได้ภาคนอกการเกษตร (๑๘ สาขา) มูลค่า ๒๔,๘๑๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๒ ต่อหัวเท่ากับ ๗๓,๒๑๓ บาท เป็นลำดับที่ ๑๓ ของภาคใต้ และลำดับที่ ๖๔ ของประเทศ โดยการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดพัทลุง เฉลี่ย ๕ ปี (๒๕๕๗-๒๕๖๑) ร้อยละ ๒.๓๗ ภาคการเกษตรขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๔.๘๔ ซึ่งอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับภาคการเกษตร โดยเฉพาะผลผลิตยางพารา อย่างไรก็ตามราคายางพาราตกต่ำมีส่วนสำคัญที่ทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจลดลง ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๗ - ๘

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพัทลุง ปี 2561

ตารางที่ ๗ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพัทลุง ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต
ปี พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๖๑ จังหวัดพัทลุง

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)					
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙r	๒๕๖๐r	๒๕๖๑p
ภาคเกษตร	๑๓,๔๐๒	๑๑,๘๔๗	๑๐,๖๖๒	๑๑,๙๘๐	๑๒,๐๒๕	๑๑,๑๙๐
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๑๓,๔๐๒	๑๑,๘๔๗	๑๐,๖๖๒	๑๑,๙๘๐	๑๒,๐๒๕	๑๑,๑๙๐
ภาคนอกการเกษตร	๒๑,๓๖๓	๒๑,๐๕๓	๒๑,๕๓๒	๒๔,๕๓๐	๒๔,๔๖๑	๒๔,๘๑๗
อุตสาหกรรม	๔,๒๕๖	๓,๙๑๗	๓,๗๗๙	๔,๐๙๐	๔,๗๑๐	๔,๔๑๙
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๑๖๒	๑๖๘	๑๑๑	๑๙๙	๒๑๒	๒๐๖
การผลิตอุตสาหกรรม	๓,๕๘๖	๓,๑๙๓	๓,๑๒๙	๓,๓๑๖	๓,๘๙๔	๓,๖๕๗
การไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ	๔๔๖	๔๗๘	๔๖๐	๔๙๓	๕๐๙	๔๖๔
การประปาและการจัดการของเสีย	๖๒	๗๘	๗๘	๘๒	๙๕	๙๒
การบริการ	๑๗,๑๐๗	๑๗,๑๓๖	๑๗,๗๕๓	๒๐,๔๔๐	๑๙,๗๕๑	๒๐,๓๙๗
การก่อสร้าง	๑,๓๑๑	๑,๕๗๗	๑,๖๑๘	๑,๕๙๐	๑,๔๗๔	๑,๕๕๗
การขายส่ง การขายปลีก และซ่อมยานยนต์ และจักรยายนต์	๓,๖๒๘	๓,๖๖๙	๓,๙๑๕	๔,๕๘๗	๔,๗๘๗	๔,๗๒๙
การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	๕๕๘	๕๘๘	๖๓๑	๗๑๐	๘๐๔	๘๓๓
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๘๒	๘๗	๑๐๐	๑๑๕	๑๒๕	๑๓๙
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๓๔๑	๓๗๗	๕๐๓	๔๘๓	๕๕๖	๕๘๔
การเงินและการประกันภัย	๒,๒๗๘	๒,๔๕๙	๒,๗๕๓	๓,๐๓๗	๓,๑๓๔	๓,๒๙๔
กิจกรรมเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์	๑,๗๔๖	๑,๕๖๘	๑,๔๒๒	๒,๑๘๘	๑,๗๓๑	๑,๖๘๔
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และกิจกรรม ทางวิชาการ	๑๖	๑๘	๑๗	๒๑	๒๐	๑๘
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุนอื่นๆ	๗๗	๗๕	๘๑	๘๖	๙๗	๑๐๘
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ	๒,๒๖๕	๑,๕๖๓	๑,๖๑๙	๒,๒๒๙	๑,๘๒๒	๒,๐๐๐
การศึกษา	๓,๔๒๗	๓,๖๘๘	๓,๕๘๑	๓,๗๑๘	๓,๕๑๕	๓,๖๑๕
กิจกรรมด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	๑,๑๑๑	๑,๑๙๒	๑,๒๓๖	๑,๓๘๕	๑,๓๘๔	๑,๕๐๔
ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๔๒	๔๔	๔๒	๕๓	๖๓	๗๓
กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	๒๒๔	๒๒๙	๒๓๔	๒๓๙	๒๔๔	๒๕๙
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๓๔,๗๖๕	๓๒,๙๐๐	๓๒,๑๙๔	๓๖,๕๑๐	๓๖,๔๘๖	๓๖,๐๐๖
Gross Provincial Product (GPP)	๓๔,๗๖๕	๓๒,๙๐๐	๓๒,๑๙๔	๓๖,๕๑๐	๓๖,๔๘๖	๓๖,๐๐๖
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยต่อหัว (บาท)	๗๑,๗๐๓	๖๗,๖๖๓	๖๖,๐๒๓	๗๔,๖๖๑	๗๔,๓๙๙	๗๓,๒๑๓
GPP Per Capita (Baht)	๗๑,๗๐๓	๖๗,๖๖๓	๖๖,๐๒๓	๗๔,๖๖๑	๗๔,๓๙๙	๗๓,๒๑๓
ประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๔๘๕	๔๘๖	๔๘๘	๔๘๙	๔๙๐	๔๙๒

หมายเหตุ : r (Revised) หมายถึง การปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง

p (Preliminary) หมายถึง ค่ารายปีที่ได้รับการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ ๘ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพัทลุงแบบปริมาณลูกโซ่ จำแนกตามสาขาการผลิต
ปี พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๖๑ จังหวัดพัทลุง

สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)					
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑
ภาคเกษตร	๕,๐๘๑	๕,๕๘๒	๕,๗๑๔	๕,๘๖๘	๕,๕๔๗	๖,๓๖๕
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	๕,๐๘๑	๕,๕๘๒	๕,๗๑๔	๕,๘๖๘	๕,๕๔๗	๖,๓๖๕
ภาคนอกการเกษตร	๑๓,๐๔๑	๑๒,๕๑๒	๑๒,๔๙๘	๑๓,๘๓๑	๑๓,๔๔๘	๑๓,๕๕๒
อุตสาหกรรม	๑,๔๓๗	๑,๓๑๗	๑,๒๑๔	๑,๒๕๗	๑,๓๘๐	๑,๓๐๗
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๑๑๖	๑๑๖	๗๑	๑๒๒	๑๒๗	๑๒๕
การผลิตอุตสาหกรรม	๑,๐๑๒	๙๐๒	๘๓๕	๘๓๗	๙๓๒	๘๗๑
การไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ	๔๐๕	๔๓๒	๔๒๔	๔๖๕	๔๗๔	๔๘๖
การประปาและการจัดการของเสีย	๓๗	๔๑	๔๓	๔๕	๔๗	๔๖
การบริการ	๑๑,๗๑๕	๑๑,๓๖๖	๑๑,๕๕๓	๑๒,๙๖๐	๑๒,๒๗๕	๑๒,๕๔๙
การก่อสร้าง	๘๙๓	๑,๐๖๙	๑,๑๔๖	๑,๑๕๓	๑,๐๕๒	๑,๐๙๔
การขายส่ง การขายปลีก และซ่อมยานยนต์ และ จักรยานยนต์	๒,๑๕๓	๒,๐๒๒	๒,๑๔๖	๒,๓๗๐	๒,๔๐๐	๒,๓๒๓
การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	๔๔๖	๔๖๗	๔๒๘	๔๖๒	๕๒๖	๕๕๖
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	๗๑	๗๓	๘๐	๘๗	๙๐	๙๖
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๔๔๓	๕๐๒	๖๗๙	๖๔๗	๗๐๘	๗๖๓
การเงินและการประกันภัย	๑,๕๕๓	๑,๖๖๔	๑,๘๕๓	๒,๐๒๓	๒,๐๘๒	๒,๒๔๐
กิจกรรมเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์	๑,๘๕๙	๑,๖๘๐	๑,๕๐๗	๒,๓๒๖	๑,๘๕๒	๑,๗๘๔
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และกิจกรรม ทางวิชาการ	๑๕	๑๗	๑๗	๒๐	๑๙	๑๗
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุนอื่นๆ	๕๐	๔๘	๕๒	๕๕	๖๑	๖๗
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ	๑,๔๖๕	๙๗๘	๙๗๔	๑,๒๘๘	๑,๐๒๐	๑,๐๙๐
การศึกษา	๑,๙๗๒	๒,๐๒๗	๑,๘๗๗	๑,๘๙๔	๑,๗๔๖	๑,๗๕๖
กิจกรรมด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	๗๘๐	๘๑๒	๘๑๔	๘๗๙	๘๕๒	๙๐๑
ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๓๐	๓๑	๓๑	๔๒	๕๐	๕๘
กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	๑๖๗	๑๖๖	๑๖๘	๑๗๑	๑๗๓	๑๘๑
Gross Provincial Product (CVMs)	๑๘,๑๒๖	๑๘,๔๑๓	๑๘,๕๕๖	๒๐,๐๔๖	๑๙,๓๑๓	๒๐,๓๕๓

หมายเหตุ : r (Revised) หมายถึง การปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง

p (Preliminary) หมายถึง ค่ารายปีที่ได้รับการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑.๑๐ โครงสร้างการผลิตการเกษตร

๑.๑๐.๑ พื้นที่การเกษตร

ปี ๒๕๖๒ จังหวัดพัทลุง มีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตร ๑,๕๔๓,๑๗๐ ไร่ หรือร้อยละ ๗๒.๑๐ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยเป็นพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด จำนวน ๑,๐๐๑,๙๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๓ พื้นที่นาข้าว ๑๓๖,๓๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๔ ปาล์มน้ำมัน ๙๙,๔๒๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๔ ไม้ผล ๓๙,๕๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๖ ไม้ยืนต้น ๑๑,๙๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๘ พืชไร่ ๘,๕๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๕ พืชผัก ๖,๘๘๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๕ พื้นที่ปศุสัตว์ ๑๓,๓๖๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๗ พื้นที่ประมง ๑๐,๘๕๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๐ และพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ๒๑๔,๒๙๔ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๘ ของพื้นที่ทำการเกษตร ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๙ - ๑๐

ตารางที่ ๙ แสดงพื้นที่ทั้งหมดและพื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด ^{๑/} (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร ^{๒/}	
		ไร่	ร้อยละ
เมืองพัทลุง	๒๖๗,๑๓๘	๑๖๘,๘๑๖	๑๐.๙๔
เขาชัยสน	๑๖๒,๕๗๒	๑๓๕,๓๒๗	๘.๗๗
ควนขนุน	๒๘๓,๗๒๕	๒๒๐,๒๙๓	๑๔.๒๘
ปากพะยูน	๒๗๐,๗๙๖	๑๕๙,๐๖๗	๑๐.๓๑
กงหรา	๑๕๙,๙๑๐	๑๐๑,๐๒๑	๖.๕๕
ตะโหมด	๑๖๕,๑๖๓	๑๑๖,๗๓๘	๗.๕๖
ศรีบรรพต	๑๓๖,๕๖๕	๑๐๕,๗๑๖	๖.๘๕
ป่าบอน	๒๓๗,๕๓๐	๒๐๐,๐๖๙	๑๒.๙๖
บางแก้ว	๗๔,๓๗๕	๖๓,๔๓๙	๔.๑๑
ป่าพะยอม	๒๔๑,๕๐๓	๑๔๘,๘๙๔	๙.๖๕
ศรีนครินทร์	๑๔๑,๐๑๙	๑๒๓,๗๙๐	๘.๐๒
รวม	๒,๑๔๐,๒๙๖	๑,๕๔๓,๑๗๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ^{๑/} ที่ทำการปกครองจังหวัดพัทลุง

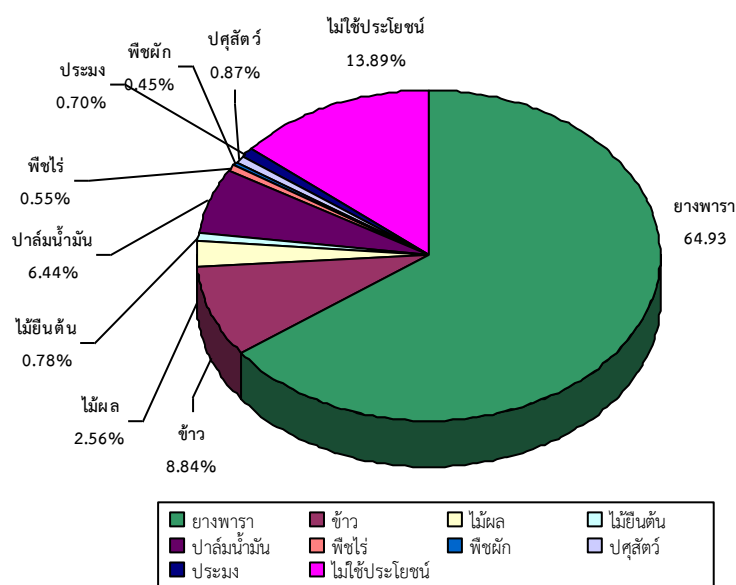
^{๒/} สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

ตารางที่ ๑๐ แสดงพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรของจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ร้อยละ
ยางพารา	๑,๐๐๑,๙๗๘	๖๔.๙๓
ข้าว	๑๓๖,๓๙๒	๘.๘๔
ปาล์มน้ำมัน	๙๙,๔๒๔	๖.๔๔
ไม้ผล	๓๙,๕๐๔	๒.๕๖
ไม้ยืนต้น	๑๑,๙๖๘	๐.๗๘
พืชไร่	๘,๕๑๐	๐.๕๕
พืชผัก	๖,๘๘๕	๐.๔๕
ปศุสัตว์	๑๓,๓๖๑	๐.๘๗
ประมง	๑๐,๘๕๔	๐.๗๐
พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์	๒๑๔,๒๙๔	๑๓.๘๙
รวม	๑,๕๔๓,๑๗๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรของจังหวัดพัทลุง ปี 2562

๑.๑๐.๒ ครักว้เรื้อนเกษตรและแรงงานเกษตร

ปี ๒๕๖๒ จังหัดพัทลุง มีประชากร ๕๒๔,๘๖๕ คน ครักว้เรื้อนั้งหมด ๑๙๔,๒๐๙ ครักว้เรื้อน เป็นครักว้เรื้อนเกษตรกร ๑๐๑,๑๓๗ ครักว้เรื้อน คิด้เป็นร้อยละ ๕๒.๐๘ โดยมีจันงานแรงงานเกษตร ๒๔๘,๒๒๓ คน คิด้เป็นร้อยละ ๔๗.๒๙ ของประชากรั้งหมด ร่ายละเอียดยแสดงในตารางที่ ๑๑ ตารางที่ ๑๑ แสดงครักว้เรื้อนเกษตร และจันงานแรงงานเกษตรจังหัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	ครักว้เรื้อนั้งหมด ^{๑/} (ครักว้เรื้อน)	ครักว้เรื้อน เกษตรกร ^{๒/} (ครักว้เรื้อน)	ประชากร ั้งหมด ^{๑/} (คน)	แรงงานเพือ การเกษตร ^{๒/} (คน)
เมืองพัทลุง	๔๘,๖๘๙	๑๗,๓๗๘	๑๒๑,๓๐๓	๓๖,๐๔๙
เขาชัยสน	๑๖,๔๗๔	๘,๕๘๕	๔๔,๘๔๗	๒๙,๖๔๐
ควนขนุน	๓๑,๕๖๐	๑๖,๐๑๒	๘๔,๒๔๗	๔๒,๐๕๖
ปากพะยูน	๑๗,๔๒๐	๑๕,๕๙๐	๕๑,๑๒๑	๒๗,๒๖๐
งหรา	๑๑,๔๔๗	๖,๔๖๕	๓๖,๕๗๒	๒๐,๐๖๙
ตะหมด	๑๑,๖๐๙	๖,๙๔๑	๓๒,๐๓๒	๑๒,๓๒๗
ศรีบรรพต	๖,๗๘๗	๔,๘๘๔	๑๗,๙๕๖	๑๐,๕๖๙
ป่าบอน	๑๗,๒๑๙	๘,๗๑๖	๔๗,๙๓๐	๓๓,๘๘๗
บางแก้ว	๙,๔๘๗	๔,๒๔๖	๒๕,๙๙๐	๙,๖๔๘
ป่าพะยอม	๑๓,๔๖๓	๖,๔๒๖	๓๕,๙๘๖	๑๒,๕๘๕
ศรีนครินทร์	๑๐,๐๕๔	๕,๘๙๔	๒๖,๘๘๑	๑๔,๒๓๓
รวม	๑๙๔,๒๐๙	๑๐๑,๑๓๗	๕๒๔,๘๖๕	๒๔๘,๒๒๓

ที่มา : ^{๑/} ที่ทำการปกครองจังหัดพัทลุง

^{๒/} สำนักงานเกษตรจังหัดพัทลุง

๑.๑๐.๓ ด้านแรงงาน

กำลังแรงงาน จังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒ (มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๒) มีผู้อยู่ในวัยกำลังแรงงาน ๒๙๘,๓๒๕ คน และผู้อยู่ในวัยกำลังแรงงาน ๑๑๙,๑๓๓ คน กำลังแรงงานเป็นผู้มีงานทำ ๒๙๕,๙๘๙ คน พบว่าเป็นผู้ทำงานในภาคเกษตร ๑๖๐,๑๒๔ คน (ร้อยละ ๕๔.๑๐) ทำงานนอกภาคเกษตร ๑๓๕,๘๖๕ คน (ร้อยละ ๔๕.๙๐) โดยกลุ่มผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมทำงานในอุตสาหกรรม การขนส่ง ขยายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒ ข้อมูลแรงงานจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒ (มกราคม - ธันวาคม ๒๕๖๒)

สถานภาพ	จำนวน (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ประชากรรวม	๒๔๙,๘๖๖	๒๖๙,๑๗๒	๕๑๙,๐๓๘
ผู้มีอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป	๑๙๗,๗๑๓	๒๑๙,๗๔๖	๔๑๗,๔๕๙
๑. ผู้อยู่ในวัยกำลังแรงงาน	๑๕๗,๖๕๘	๑๔๐,๖๖๗	๒๙๘,๓๒๕
๑.๑ กำลังแรงงานปัจจุบัน	๑๕๗,๕๗๗	๑๔๐,๔๙๐	๒๙๘,๐๖๗
๑) ผู้มีงานทำ	๑๕๖,๖๑๐	๑๓๙,๓๗๙	๒๙๕,๙๘๙
๒) ผู้ว่างงาน	๙๖๗	๑,๑๑๑	๒,๐๗๘
๑.๒ กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	๘๑	๑๗๘	๒๕๙
๒. ผู้อยู่ในวัยกำลังแรงงาน	๔๐,๐๕๕	๗๙,๐๗๙	๑๑๙,๑๓๓
๒.๑ ทำงานบ้าน	๒๘๕	๒๘,๙๑๙	๒๙,๒๐๔
๒.๒ เรียนหนังสือ	๑๓,๕๑๔	๑๗,๒๐๑	๓๐,๗๑๕
๒.๓ อื่น ๆ	๒๖,๒๕๖	๓๒,๙๕๘	๕๙,๒๑๔
ผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี	๕๒,๑๕๓	๔๙,๔๒๖	๑๐๑,๕๗๙
อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงาน	๕๒.๕๐	๔๖.๗๒	๙๙.๒๒
อัตราการว่างงาน	๐.๓๒	๐.๓๗	๐.๗๐

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดพัทลุง

๑.๑๐.๔ ศักยภาพลุ่มน้ำในเขตจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุงมีพื้นที่รับน้ำ (Watershed Area) ทั้งสิ้น ๓,๕๑๓.๕๗ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ลำน้ำส่วนใหญ่เป็นลำน้ำสายสั้นๆ มีความกว้างประมาณ ๑๐-๓๐ เมตร ยาวประมาณ ๓๐-๔๕ กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเทือกเขาบรรทัดซึ่งแบ่งเขตระหว่างจังหวัดตรังกับจังหวัดพัทลุง ส่วนมากจะมีทิศทางการไหลของน้ำจากทิศตะวันตกยังทิศตะวันออกซึ่งจะไหลไปรวมกันที่ทะเลสาบสงขลา ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี เท่ากับ ๒,๑๓๙.๖๖ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ซึ่งสามารถนำไปใช้สำหรับการเกษตร จำนวน ๖๓๕.๘๘ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี การอุปโภค-บริโภค จำนวน ๑๙.๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร และอุตสาหกรรม ๔.๐๓ ล้านลูกบาศก์เมตร รวม ๖๕๘.๙๑ ล้านลูกบาศก์เมตร ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ดังนั้น จะมีปริมาณน้ำที่ไม่สามารถเก็บกักไว้ใช้ และไหลลงทะเลสาบสงขลา คิดเป็นปริมาณ ๒,๒๐๔.๒๑ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปีโดยจำแนกได้ ๗ ลุ่มน้ำย่อย ตามรายละเอียดแสดง ในตารางที่ ๑๓

๑) ลุ่มน้ำคลองป่าพะยอม ครอบคลุมพื้นที่อำเภอป่าพะยอมเป็นส่วนใหญ่ อำเภอควนขนุน บางส่วน ไหลลงทะเลสาบสงขลาที่พรุควนเค็ง มีความยาวประมาณ ๓๓ กิโลเมตร ลำน้ำสำคัญ ได้แก่ คลองป่าพะยอม คลองปันแต

๒) ลุ่มน้ำคลองท่าแนะ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอศรีบรรพตและอำเภอควนขนุนเป็นส่วนใหญ่ อำเภอศรีนครินทร์และอำเภอเมืองบางส่วน ไหลลงทะเลสาบสงขลา ที่บ้านปากประเหนือ มีความยาวประมาณ ๓๘ กิโลเมตร ลำน้ำสำคัญ ได้แก่ คลองท่าแนะ คลองโงกน้ำ คลองพังโย คลองเรือ

๓) ลุ่มน้ำคลองนาท่อม ครอบคลุมพื้นที่อำเภอศรีนครินทร์และอำเภอเมืองเป็นส่วนใหญ่ ไหลลงทะเลสาบสงขลาที่บ้านปากพะเนียด มีความยาวประมาณ ๓๕ กิโลเมตร ลำน้ำสำคัญ ได้แก่ คลองนาท่อม คลองใหญ่คลองลำสินธุ์ และคลองลำเบ็ด

๔) ลุ่มน้ำคลองสะพานหยี ครอบคลุมพื้นที่อำเภอกงหราเป็นส่วนใหญ่ อำเภอเมืองบางส่วน มีความยาวประมาณ ๓๕ กิโลเมตร ลำน้ำสำคัญ ได้แก่ คลองหัวหมอน

๕) ลุ่มน้ำคลองท่าเชียต-บางแก้ว ครอบคลุมพื้นที่อำเภอตะโหมด อำเภอเขาชัยสนเป็นส่วนใหญ่ ไหลลงทะเลสาบสงขลาที่บ้านปากพล มีความยาวประมาณ ๔๒ กิโลเมตร ลำน้ำสำคัญ ได้แก่ คลองตะโหมด คลองท่ามะเตือ คลองหัวช้าง

๖) ลุ่มน้ำคลองป่าบอน ครอบคลุมพื้นที่อำเภอป่าบอน อำเภอบางแก้ว เป็นส่วนใหญ่ อำเภอปากพะยูนบางส่วน ไหลลงทะเลสาบสงขลาที่บ้านพระเกิด ความยาวประมาณ ๔๐ กิโลเมตร ลำน้ำสำคัญได้แก่ คลองป่าบอน

๗) ลุ่มน้ำคลองพรุพ้อ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอปากพะยูนเป็นส่วนใหญ่ และอำเภอป่าบอน บางส่วน ไหลลงทะเลสาบสงขลาที่บ้านท่าหยี ความยาวประมาณ ๓๖ กิโลเมตร เป็นคลองที่กั้นเขตแดนระหว่างจังหวัดพัทลุงกับจังหวัดสงขลาทางด้าน ทิศใต้ลำน้ำสำคัญ ได้แก่ คลองพรุพ้อ

* คลองระบายน้ำลำเบ็ด ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมือง ชุดคลองลำเบ็ดเชื่อมกับคลองนาท่อมทางด้านน้ำ สามารถผันน้ำหลากจากคลองนาท่อมผ่านคลองลำเบ็ดสู่ทะเลสาบสงขลา ความยาว ๒๙.๑๐ กิโลเมตร อยู่ระหว่างสงมอ

ตารางที่ ๑๓ แสดงปริมาณน้ำท่าในลุ่มน้ำย่อย ๗ ลุ่มน้ำของจังหวัดพัทลุง

ที่	ลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่รับน้ำ (ตร.กม.)	ปริมาณ น้ำท่าเฉลี่ย (ล้าน ลบ.ม./ปี)	ความต้องการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)				ปริมาณ น้ำเหลือ (ล้าน ลบ.ม./ ปี)
				การ เกษตร	อุปโภค บริโภค	อุตสาหกรรม	รวม	
๑	คลองป่าพะยอม	๓๑๒.๓๘	๒๖๑.๒๒	๗๐.๔๑	๑.๒๗	๐.๑๘	๗๑.๘๖	๑๘๙.๓๖
๒	คลองท่าแนะ	๕๘๖.๘๗	๔๕๕.๑๑	๙๕.๔๒	๓.๔๖	๑.๗๕	๑๐๐.๖๓	๓๕๔.๔๘
๓	คลองนาท่อม	๔๕๖.๗๔	๔๕๖.๔๔	๗๑.๕๕	๕.๑๗	๐.๒๓	๗๖.๙๕	๓๗๙.๔๙
๔	คลองสะพานหีบ	๓๖๘.๙๑	๓๖๙.๕๗	๑๒๑.๘๒	๑.๙๙	๐.๒๗	๑๒๔.๐๘	๒๔๕.๔๙
๕	คลองท่าชัยค-บางแก้ว	๖๗๗.๖๘	๕๓๒.๒๔	๒๓๐.๕๙	๓.๓๖	๐.๒๕	๒๓๔.๒๐	๒๙๘.๐๔
๖	คลองป่าบอน	๒๘๘.๖๗	๒๔๔.๖๗	๒๐.๔๔	๑.๘๕	๑.๒๐	๒๓.๔๙	๒๒๑.๑๘
๗	คลองพรุพ้อ	๘๒๒.๓๒	๕๔๓.๘๗	๒๕.๖๕	๑.๙๐	๐.๑๕	๒๗.๗๐	๕๑๖.๑๗
รวม		๓,๕๑๓.๕๗	๒,๘๖๓.๑๒	๖๓๕.๘๘	๑๙.๐๐	๔.๐๓	๖๕๘.๙๑	๒,๒๐๔.๒๑

ที่มา : โครงการชลประทานพัทลุง

๑.๑๐.๕ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

แหล่งน้ำชลประทาน จากการที่พื้นที่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดพัทลุงติดต่อกับเทือกเขาบรรทัด ซึ่งเป็นแหล่งน้ำกำเนิดของต้นน้ำลำธาร สายสั้น ๆ ไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลาหลายสายทำให้สามารถใช้แหล่งน้ำธรรมชาติเหล่านี้มาพัฒนาใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ๑ แห่ง พื้นที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๑๐๓,๐๐๐ ไร่ และโครงการขนาดกลาง ๑๑ แห่ง พื้นที่ได้รับ

ประโยชน์ จำนวน ๒๗๒,๓๔๘ ไร่ มีพื้นที่ได้รับประโยชน์รวมทั้งสิ้น ๓๗๕,๓๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๑ ของพื้นที่เกษตรกรรมตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๑๔

- โครงการชลประทานขนาดใหญ่

จังหวัดพัทลุงมีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ๑ แห่ง คือ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าเขียด ตั้งอยู่ในเขตตำบลโคกสัก อำเภอบางแก้ว พื้นที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๑๐๓,๐๐๐ ไร่

- โครงการขนาดกลาง จำนวน ๑๑ แห่ง พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๒๗๒,๓๔๘ ไร่ ประกอบด้วย

- ๑) ฝ่ายนาท่อม ตั้งอยู่ตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๖๒,๖๘๘ ไร่
- ๒) ฝ่ายบ้านพร้าว ตั้งอยู่ตำบลบ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๔๐,๘๓๕ ไร่
- ๓) ประตุระบายน้ำท่าแนะ ตั้งอยู่ตำบลเขาย่า อำเภอศรีบรรพต พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๓๒,๐๒๘ ไร่
- ๔) ฝ่ายควนกุฎ ตั้งอยู่ตำบลควนขนุน อำเภอเขาชัยสน พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๔๖,๑๙๓ ไร่
- ๕) ฝ่ายพญาโaign ตั้งอยู่ตำบลชะรัด อำเภอกงหรา พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๒๒,๗๓๒ ไร่
- ๖) ฝ่ายคลองหลักสาม ตั้งอยู่ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๓๑,๒๕๕ ไร่
- ๗) ฝ่ายป่าบอน ตั้งอยู่ตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๖,๗๙๙ ไร่
- ๘) อ่างเก็บน้ำป่าบอน ตั้งอยู่ตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน เป็นแหล่งน้ำต้นทุนให้ ประตุระบายน้ำป่าบอน

และฝ่ายป่าบอน

๙) อ่างเก็บน้ำป่าพะยอม ตั้งอยู่ตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม เป็นแหล่งน้ำต้นทุนให้ฝ่ายบ้านพร้าว

๑๐) ประตุระบายน้ำป่าบอน ตั้งอยู่ตำบลทุ่งนารี อำเภอป่าบอน พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๒๙,๗๗๔ ไร่

๑๑) โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหัวช้างอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด เป็นแหล่งน้ำต้นทุนให้ฝ่ายท่าเขียด

ตารางที่ ๑๔ แสดงแสดงจำนวนแหล่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง พื้นที่รับประโยชน์ แยกรายอำเภอจังหวัดพัทลุง ปี ๒๕๖๒

อำเภอ	ตำบล	ชื่อแหล่งน้ำ	จำนวนโครงการ			รวมทั้งหมด	
			ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	จำนวนโครงการ	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
เมืองพัทลุง	นาท่อม	ฝ่ายนาท่อม	-	๑	๖๒,๖๘๘	๑	๖๒,๖๘๘
กงหรา	ชะรัด	ฝ่ายพญาโaign	-	๑	๒๒,๗๓๒	๒	๕๔,๐๒๗
	คลองเฉลิม	ฝ่ายคลองหลักสาม	-	๑	๓๑,๒๕๕		
เขาชัยสน	ควนขนุน	ฝ่ายควนกุฎ	-	๑	๔๖,๑๙๓	๑	๔๖,๑๙๓
ตะโหมด	ตะโหมด	โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหัวช้างอันเนื่องมาจากพระราชดำริ		๑	แหล่งน้ำต้นทุนให้ฝ่ายท่าเขียด		
ควนขนุน	-	-	-	-	-	-	-
ปากพะยูน	-	-	-	-	-	-	-
ศรีบรรพต	เขาย่า	ประตุระบายน้ำท่าแนะ	-	๑	๓๒,๐๒๘	๑	๓๒,๐๒๘
ป่าบอน	ป่าบอน	ฝ่ายป่าบอน	-	๑	๖,๗๙๙	๓	๓๖,๕๗๓
	ทุ่งนารี	อ่างเก็บน้ำป่าบอน	-	๑	แหล่งน้ำต้นทุนให้ ปตร.ป่าบอนและฝ่ายป่าบอน		
		ปตร.ป่าบอน	-	๑	๒๙,๗๗๔		
บางแก้ว	โคกสัก	โครงการส่งน้ำและ	๑	-	๑๐๓,๐๐๐	๑	๑๐๓,๐๐๐

อำเภอ	ตำบล	ชื่อแหล่งน้ำ	จำนวนโครงการ			รวมทั้งหมด	
			ขนาด ใหญ่	ขนาด กลาง	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	จำนวน โครงการ	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
		บำรุงรักษาท่าเขียด					
ป่าพะยอม	บ้านพร้าว	ฝายบ้านพร้าว	-	๑	๔๐,๘๓๙	๒	๔๐,๘๓๙
	เกาะเต่า	อ่างเก็บน้ำป่าพะยอม	-	๑	แหล่งน้ำต้นทุนให้ฝายบ้านพร้าว		
ศรีนครินทร์	-	-	-	-	-	-	-
รวม			๑	๑๑	๓๗๕,๓๔๘	๑๒	๓๗๕,๓๔๘

ที่มา : โครงการชลประทานพัทลุง

บทที่ ๒ ความรู้ทางวิชาการ

๒.๑ ความรู้ทางวิชาการ

สละ เป็นสินค้าเกษตรที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตได้ดี และเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค การกำหนดมาตรฐานสละ จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและความปลอดภัย สร้างความเชื่อถือ ให้เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและการค้าระหว่างประเทศ

๒.๑.๑ ความเหมาะสมในการปลูกสละของจังหวัดพัทลุง

กลุ่มชุดดินที่ ๖ ชุดดินพัทลุง (PtL) ลักษณะเด่น คือ กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหาที่พบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขัง ในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ ซึ่งมีแนวทางการจัดการ สำหรับการปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำ ที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุด หลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือ ปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก ในพื้นที่ที่ดินเป็นกรดจัดมาก ใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือ ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบ การให้น้ำในแปลงปลูก

๒.๑.๒ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตร ที่ดีสำหรับพืชอาหารตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตร ให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

มาตรฐานสินค้าเกษตร สละ (SALACCA)

๑. ขอบข่าย

๑.๑ มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ ใช้กับผลสละ (salacca)^๑ ซึ่งได้มาจากพืชที่มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Salacca zalacca (Gaetn.) Voss (ชื่อพ้อง Salacca edulis Reinw.) วงศ์ Arecaceae พันธุ์ที่ผลิตเป็น การค้าเพื่อนำมาบริโภคสด

๑.๒ มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ ไม่ใช้กับผลสละที่ใช้สำหรับการแปรรูป

^๑/ ผลสละในมาตรฐานนี้ หมายถึง สละผลเดี่ยว และผลสละที่อยู่ในช่อ ทั้งนี้มีการเรียกชื่อสามัญของผล สละและชื่อทางการค้าอื่นๆ เช่น salak และ snake fruit

๒. คุณภาพ

๒.๑ ข้อกำหนดขั้นต่ำ

๒.๑.๑ ผลสละทุกชั้นคุณภาพต้องเป็นไปตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้ เว้นแต่จะมีข้อกำหนดเฉพาะของแต่ละชั้นคุณภาพและเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้มีได้ตามที่ระบุไว้

- (๑) เป็นสละทั้งผล
- (๒) ตรงตามพันธุ์
- (๓) สด
- (๔) ไม่มีรอยชำที่ทำให้ไม่เหมาะสมกับการบริโภค และไม่เสื่อมคุณภาพหรือไม่เน่าเสีย
- (๕) สะอาด ปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่มองเห็นได้
- (๖) ไม่มีรอยปริ และ/หรือรอยฉีกที่เปลือกและขั้วผล
- (๗) ไม่มีศัตรูพืชที่มีผลกระทบต่อลักษณะภายนอกของผลสละ
- (๘) ไม่มีร่องรอยความเสียหายเนื่องมาจากศัตรูพืชที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของเนื้อ

สละ

(๙) ไม่มีความผิดปกติจากความชื้นภายนอก โดยไม่รวมหยดน้ำที่เกิดหลังจากนำผลสละออกจากห้องเย็นและที่เกิดจากการรักษาคุณภาพ

(๑๐) ไม่มีความเสียหายเนื่องจากอุณหภูมิต่ำ และ/หรืออุณหภูมิสูง

(๑๑) ไม่มีกลิ่นแปลกปลอม และ/หรือรสชาติที่ผิดปกติ

๒.๑.๒ ผลสละต้องมีอายุการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับพันธุ์ ฤดูกาล และแหล่งที่ปลูก มีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุ และการขนส่งอย่างระมัดระวัง เพื่อให้อยู่ในสภาพที่ยอมรับได้ เมื่อถึงปลายทาง

๒.๒ การแบ่งชั้นคุณภาพ ผลสละตามมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ แบ่งเป็น ๓ ชั้นคุณภาพ ดังนี้

๒.๒.๑ ชั้นพิเศษ (Extra class) ผลสละในชั้นนี้ต้องมีคุณภาพดีที่สุดในด้านรูปร่างและสี ไม่มีตำหนิที่ผิว ในกรณีที่มีความผิดปกติหรือตำหนิต้องมองเห็นได้ไม่ชัดเจน และไม่มีผลกระทบต่อลักษณะภายนอก คุณภาพของเนื้อสละ คุณภาพระหว่างการเก็บรักษา และการจัดเสนอในภาชนะบรรจุ

๒.๒.๒ ชั้นหนึ่ง (Class I) ผลสละในชั้นนี้ต้องมีคุณภาพดี อาจมีความผิดปกติหรือตำหนิได้เล็กน้อย ดังต่อไปนี้

ก) ความผิดปกติเล็กน้อยด้านรูปร่างและสี

ข) ตำหนิเล็กน้อยที่ผิวซึ่งเกิดจากรอยขีดข่วน รอยแผลตื้นๆ และร่องรอยการทำลายของศัตรูพืช โดยขนาดของตำหนิที่ผิวโดยรวมต้องไม่เกิน ๕% ของพื้นที่ผิวของผลสละ

ความผิดปกติหรือตำหนิจะต้องไม่มีผลกระทบต่อลักษณะภายนอก คุณภาพของเนื้อสละ คุณภาพระหว่างการเก็บรักษา และการจัดเรียงเสนอในภาชนะบรรจุ

๒.๒.๓ ชั้นสอง (Class II) ผลสละในชั้นนี้รวมผลสละที่มีคุณภาพตามข้อกำหนดขั้นต่ำที่กำหนดในข้อ ๒.๑ ผลสละในชั้นนี้มีความผิดปกติหรือตำหนิได้ ดังต่อไปนี้

ก) ความผิดปกติด้านรูปร่างและสี

ข) ตำหนิที่ผิวซึ่งเกิดจากรอยขีดข่วน รอยแผลตื้นๆ และร่องรอยการทำลายของศัตรูพืช โดยขนาดของตำหนิโดยรวมต้องไม่เกิน ๑๐% ของพื้นที่ผิวของผลสละ

ความผิดปกติหรือตำหนิจะต้องไม่มีผลกระทบต่อลักษณะภายนอก คุณภาพของเนื้อสละ คุณภาพระหว่างการเก็บรักษา และการจัดเรียงเสนอในภาชนะบรรจุ

๓. ขนาด

ผลสละที่จำหน่ายมี ๒ รูปแบบ คือ สละผลเดี่ยว และสละช่อ โดยขนาดของผลสละพิจารณาจากน้ำหนักต่อผลหรือน้ำหนักต่อช่อ อย่งใดอย่างหนึ่ง ตามตารางที่ ๑๕ และ ๑๖ ดังนี้

ตารางที่ ๑๕ ขนาดของสละผลเดี่ยว ^{๒/}

รหัสขนาด	น้ำหนักต่อผล (กรัม)
๑	>๓๕
๒	>๒๕-๓๕
๓	๑๕-๒๕

ตารางที่ ๑๖ ขนาดของสละช่อ ^{๒/}

รหัสขนาด	น้ำหนักต่อผล (กรัม)
๑	>๘๐๐
๒	>๖๐๐-๘๐๐
๓	>๔๐๐-๖๐๐
๔	๒๐๐-๔๐๐

หมายเหตุ

การแบ่งชั้นคุณภาพและขนาดในมาตรฐานนี้ ใช้ในการพิจารณาทางการค้าโดยนำข้อกำหนดการแบ่งชั้นคุณภาพไปใช้ร่วมกับข้อกำหนดเรื่องขนาด เพื่อกำหนดเป็นชั้นทางการค้า ซึ่งคู่ค้าอาจมีการเรียกชื่อชั้นทางการค้าที่แตกต่างกัน ขึ้นกับความต้องการของคู่ค้าหรือตามข้อจำกัดที่มีเนื่องมาจากฤดูกาล

๔. เกณฑ์ความคลาดเคลื่อน

เกณฑ์ความคลาดเคลื่อนเรื่องคุณภาพและขนาดที่ยอมให้มีได้ในแต่ละภาชนะบรรจุ สำหรับผลสละที่ไม่เป็นไปตามคุณภาพและขนาดที่ระบุไว้ มีดังนี้

๔.๑ เกณฑ์ความคลาดเคลื่อนเรื่องคุณภาพ

^{๒/} ข้อมูลจากผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ส่งออก และจากโครงการศึกษาต้นชีวิตคุณลักษณะสำคัญที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการบ่งชี้คุณภาพการแบ่งชั้นคุณภาพ และการกำหนดรหัสขนาดของพืช ๗ ชนิด (พีททอง ข้าวโพดหวาน พริกหวาน สละ มะม่วงหิมพานต์ มะเขือยาว แคนตาลูปและเลมอน) (พ.ศ.๒๕๕๔) ของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งได้รับความร่วมมือในการดำเนินโครงการจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๔.๑.๑ ชั้นพิเศษ (Extra class) ความคลาดเคลื่อนยอมให้มีได้ไม่เกิน ๕% โดยจำนวนหรือน้ำหนักของผลสละที่มีคุณภาพไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของชั้นพิเศษ (ข้อ ๒.๒.๑) แต่เป็นไปตามคุณภาพของชั้นหนึ่ง (ข้อ ๒.๒.๒) หรือคุณภาพยังอยู่ในเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนของคุณภาพชั้นหนึ่ง (ข้อ ๔.๑.๒)

๔.๑.๒ ชั้นหนึ่ง (Class I) ความคลาดเคลื่อนยอมให้มีได้ไม่เกิน ๑๐% โดยจำนวนหรือน้ำหนักของผลสละที่มีคุณภาพไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของชั้นหนึ่ง (ข้อ ๒.๒.๒) แต่เป็นไปตามคุณภาพของชั้นสอง (ข้อ ๒.๒.๓) หรือคุณภาพยังอยู่ในเกณฑ์ความคลาดเคลื่อนของคุณภาพชั้นสอง (ข้อ ๔.๑.๓)

๔.๑.๓ ชั้นสอง (Class II) ความคลาดเคลื่อนยอมให้มีได้ไม่เกิน ๑๐% โดยจำนวนหรือน้ำหนักของผลสละที่มีคุณภาพไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของชั้นสอง (ข้อ ๒.๒.๓) หรือตามข้อกำหนดขั้นต่ำ (ข้อ ๒.๑) แต่ต้องไม่มีรอยชำรุด ผลเน่าเสีย หรือมีลักษณะอื่นที่ไม่เหมาะสำหรับการบริโภค

๔.๒ เกณฑ์ความคลาดเคลื่อนเรื่องขนาด สละผลเดี่ยวและสละช่อทุกรหัสขนาด มีขนาดที่ใหญ่หรือเล็กกว่าถัดไปหนึ่งชั้นปนมาได้ไม่เกิน ๑๐% โดยจำนวนหรือน้ำหนัก

๕. การบรรจุ

๕.๑ ภาชนะบรรจุ ภาชนะบรรจุต้องมีคุณภาพ ถูกลักษณะ ไม่มีกลิ่นและสิ่งแปลกปลอมสามารถป้องกันความเสียหายที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของผลสละได้ วัสดุที่ใช้ภายในภาชนะบรรจุต้องสะอาด และมีคุณภาพ หากมีการใช้วัสดุโดยเฉพาะกระดาษหรือตราประทับที่มีข้อมูลทางการค้าต้องใช้หมึกพิมพ์หรือกาวที่ไม่เป็นพิษ

๕.๒ ความสม่ำเสมอ ผลสละที่บรรจุในแต่ละภาชนะบรรจุ ต้องมีการจัดเรียงเสมอสม่ำเสมอทั้งในเรื่องพันธุ์ คุณภาพ ขนาด และสี กรณีที่มองเห็นผลสละจากภายนอกภาชนะบรรจุ ผลสละส่วนที่มองเห็นต้องเป็นตัวแทนของผลิตผลทั้งหมด

๕.๓ การจัดเรียงเสมอ ผลสละต้องมีการจัดเรียงเสมอในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ สละผลเดี่ยว

๕.๓.๒ สละผลช่อ สละแต่ละช่อต้องมีผลสละติดอยู่ไม่ต่ำกว่า ๗ ผล

๖. ฉลากและเครื่องหมาย

๖.๑ ผลิตผลที่จำหน่ายโดยตรงต่อผู้บริโภค

ต้องมีข้อความแสดงรายละเอียดที่ภาชนะบรรจุ สิ่งห่อหุ้ม สิ่งผูกมัด ป้ายสินค้าหรือผลผลิต โดยต้องมองเห็นได้ง่าย ชัดเจน ไม่หลุดลอก ไม่เป็นเท็จหรือหลอกลวง ดังต่อไปนี้

ก) ชื่อผลิตผล ให้ระบุข้อความว่า “สละ” และ “ชื่อพันธุ์สละ” ในกรณีที่ไม่สามารถมองเห็นผลสละจากภายนอกของภาชนะบรรจุได้ ต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็น “สละผลเดี่ยว” หรือ “สละช่อ”

ข) น้ำหนักสุทธิ

ค) ชั้นคุณภาพ

ง) รหัสขนาด และ/หรือขนาด

จ) ข้อมูลผู้ผลิต และ/หรือผู้นำเข้า และ/หรือผู้จำหน่าย ให้ระบุชื่อและที่อยู่ของสถานที่ผลิต หรือแบ่งบรรจุ หรือจัดจำหน่าย ทั้งนี้อาจแสดงชื่อและที่อยู่สำนักงานใหญ่ของผู้ผลิต หรือแบ่งบรรจุก็ได้ กรณีที่นำเข้า ให้ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้นำเข้า

ฉ) ข้อมูลแหล่งผลิต ให้ระบุประเทศผู้ผลิต ยกเว้นกรณีที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ

ช) วันที่ผลิต และ/หรือที่บรรจุ

ข) ภาษา กรณีที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศต้องใช้ชื่อความเป็นภาษาไทยแต่จะมีภาษาต่างประเทศด้วยก็ได้ กรณีที่ผลิตเพื่อการส่งออกให้แสดงชื่อความเป็นภาษาต่างประเทศได้

๖.๒ ผลิตผลที่ไม่ได้จำหน่ายโดยตรงต่อผู้บริโภค

ต้องมีชื่อความที่ระบุในเอกสารกำกับสินค้า ฉลาก หรือแสดงไว้ที่ภาชนะบรรจุ โดยชื่อความต้องมองเห็นได้ง่าย ชัดเจน ไม่หลุดลอก ไม่เป็นเท็จหรือหลอกลวง ดังต่อไปนี้

ก) ชื่อผลิตผล ให้ระบุชื่อความว่า “สละ” และ “ชื่อพันธุ์สละ” ในกรณีที่ไม่สามารถมองเห็นผลสละจากภายนอกของภาชนะบรรจุได้ ต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็น “สละผลเดี่ยว” หรือ “สละช่อ”

ข) น้ำหนักสุทธิ

ค) ชั้นคุณภาพ

ง) รหัสขนาด และ/หรือ ขนาด

จ) ข้อมูลผู้ผลิต และ/หรือผู้นำเข้า และ/หรือผู้จำหน่าย ให้ระบุชื่อและที่อยู่ของสถานที่ผลิต หรือแบ่งบรรจุ หรือจัดจำหน่าย ทั้งนี้อาจแสดงชื่อและที่อยู่สำนักงานใหญ่ของผู้ผลิต หรือแบ่งบรรจุก็ได้ กรณีที่นำเข้า ให้ระบุชื่อและที่อยู่ของผู้นำเข้า

ฉ) ข้อมูลแหล่งผลิต ให้ระบุประเทศผู้ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ

ช) วันที่ผลิต และ/หรือบรรจุ

ข) ภาษา กรณีที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศต้องใช้ชื่อความเป็นภาษาไทยแต่จะมีภาษาต่างประเทศด้วยก็ได้ กรณีที่ผลิตเพื่อการส่งออกให้แสดงชื่อความเป็นภาษาต่างประเทศได้

๖.๓ เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดลักษณะของเครื่องหมาย การใช้เครื่องหมาย และการแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.๒๕๕๓ และประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

๗. สารปนเปื้อน

ชนิดและปริมาณสารปนเปื้อนในผลสละให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องมาตรฐานอาหารที่มีสารปนเปื้อน)

๘. สารพิษตกค้าง

ชนิดและปริมาณสารพิษตกค้างในผลสละให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องอาหารที่มีสารพิษตกค้าง) และ มกษ. ๙๐๐๒ มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง สารพิษตกค้าง: ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด และ มกษ. ๙๐๐๓ มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง สารพิษตกค้าง: ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุดที่ปนเปื้อนจากสาเหตุที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

๙. สุขลักษณะ

ผลสละต้องผ่านกระบวนการผลิตที่ถูกต้องสุขลักษณะ โดยปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) ที่เกี่ยวข้องหรือมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่า

๑๐. วิธีวิเคราะห์และชักตัวอย่าง

๑๐.๑ วิธีวิเคราะห์

ให้ใช้ตามตารางที่ ๑๗ ดังนี้

ตารางที่ ๑๗ วิธีวิเคราะห์

ข้อกำหนด	วิธีวิเคราะห์	หลักการ
๑. คุณภาพตามข้อกำหนดขั้นต่ำ	ตรวจพินิจ	-
๒. ความผิดปกติด้านรูปร่างและสี	ตรวจพินิจ	-
๓. ตำหนิที่ผิว	ตรวจพินิจ	-
๔. ขนาด	ชั่งน้ำหนัก	การวิเคราะห์โดยน้ำหนัก (Gravimetry)

๑๐.๒ วิธีชักตัวอย่าง

ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อกำหนดของมาตรฐานสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้องกับวิธีชักตัวอย่าง

ภาพแสดงตัวอย่างผลสละ

(ก) พันธุ์สุมาลี ผลมีสีแดงอมส้ม รูปร่างไข่กลับ (obovate) หัวท้ายเรียว เปลือกมีหนามสั้น เนื้อมีสีเหลืองนวล เนื้อหนา

(ข) พันธุ์เนินวง ผลมีสีแดงอมน้ำตาล รูปทรงไข่กลับ (obovate) หัวท้ายเรียว เปลือกมีหนามยาว เนื้อมีสีเหลืองอ่อน เนื้อหนา

ภาพที่ ก.๑ ตัวอย่างสละผลเดี่ยวและสละช่อ พันธุ์ที่ผลิตเป็นการค้า (ข้อ ๑.๑)

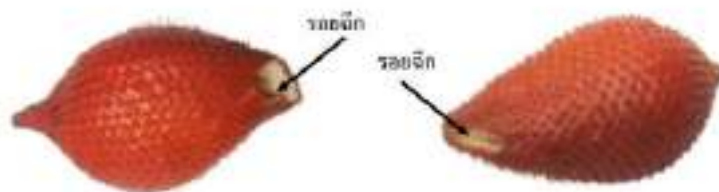

(ค) พันธุ์หม้อ ผลมีสีแดงเข้ม รูปทรงไข่กลับ (obovate) หัวท้ายเรียว เปลือกมีหนามสั้น เนื้อมีสีเหลืองอมน้ำตาล มีลาย เนื้อหนา

(ง) พันธุ์อินโดนีเซีย ผลสีน้ำตาลเข้มเป็นมัน รูปทรงกลม (round) เปลือกมีหนามสั้น เนื้อมีสีขาวนวล เนื้อหนา กรอบ

ภาพที่ ก.๑ ตัวอย่างสละผลเดี่ยวและสละช่อ พันธุ์ที่ผลิตเป็นการค้า (ข้อ ๑.๑) (ต่อ)

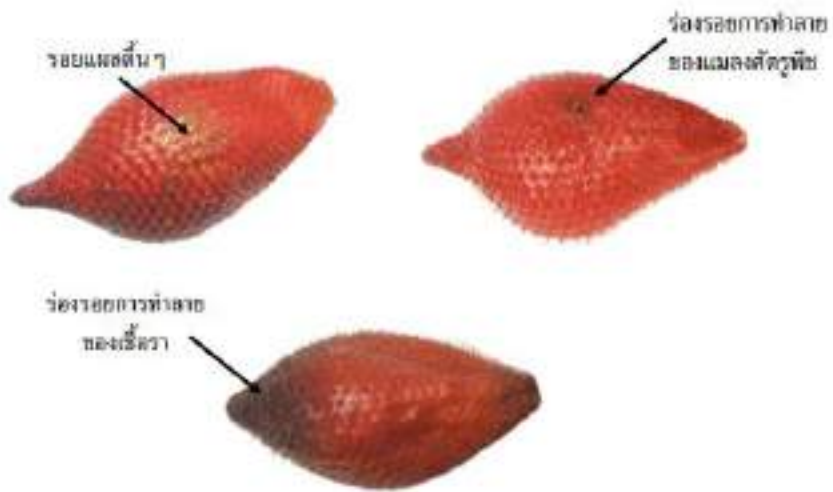

(ก) รอยฉีกที่ขั้วผล (ข้อ ๒.๑.๑ (๖))

(ข) มีศัตรูพืชที่มีผลกระทบต่อลักษณะภายนอก (ข้อ ๒.๑.๑ (๗))

ภาพที่ ก.๒ ตัวอย่างผลสละที่ไม่ผ่านข้อกำหนดขั้นต่ำ

ภาพที่ ก.๓ ตัวอย่างตำหนิที่ผิวของผลสละซึ่งยอมให้มีได้จำกัดตามข้อ ๒.๒.๒ และ ๒.๒.๓

(ก) รูปทรงปกติ

(ข) รูปทรงผิดปกติเล็กน้อย (ยอมรับได้)

(ค) รูปทรงผิดปกติ ที่มีผลกระทบต่อลักษณะภายนอกและภายใน (ยอมรับไม่ได้)
ภาพที่ ก.๔ ตัวอย่างรูปทรงของผลสละ (ข้อ ๒.๒.๑ - ๒.๒.๓)

บทที่ ๓ การศึกษาข้อมูลสละ

๓. ข้อมูลทั่วไปสละ

๓.๑ ชนิดสละที่ปลูกในประเทศไทย

สละที่มีถิ่นกำเนิดในไทยมี ๔ ชนิด

๓.๑.๑ สละหม้อ

ในอดีตพบประวัติการปลูกแถววัดไทร วัดดอกไม้ และวัดด่าน ริมแม่น้ำเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร (ถนนพระราม ๓) มีลักษณะทางใบเล็กกว่าระกำ ใบสั้น ผลยาวกว่าระกำ ก้นผลมีจะงอย สีเปลือกเข้มสีน้ำตาลแดง ให้รสหวานกว่าระกำ เนื้อหนา ฉ่ำน้ำ เมล็ดสีเหลืองอ่อนกว่าเมล็ดระกำ ทะลายหนึ่งมีประมาณ ๕-๘ กระปุก ผลมี ๒-๓ กลีบ เช่นเดียวกับระกำ ปัจจุบันมีการปลูกในบางจังหวัด เช่น เพชรบูรณ์

๓.๑.๒ สละเสน

เป็นพันธุ์ที่ไม่พบแล้วในปัจจุบัน และคาดว่าสูญพันธุ์ไปแล้ว ลำต้นมีลักษณะขึ้นเป็นกอ เช่นเดียวกับระกำ แตกกอมาก โตเร็ว ผลสีแดงสด เนื้อบาง มีความหวานน้อยกว่าสละอีก ๒ พันธุ์

๓.๑.๓ สละเนินวง

เป็นพันธุ์สละที่นิยมปลูกมากที่สุดในปัจจุบัน โดยเฉพาะในภาคตะวันออก เป็นพันธุ์ดั้งเดิมของ ต.บางกะจะ อ.เมือง จ.จันทบุรี มีประวัติปลูกกันมานาน ๑๐๐ กว่าปีแล้ว โดยผู้ปลูกคนแรก ชื่อนางมี ที่ได้นำเมล็ดมาจากกรุงเทพฯ (คาดว่า เป็นสละหม้อ) สละเนินวงมีลำต้นอยู่ใต้ดินหรือโผล่ขึ้นบนผิวดิน เล็กน้อยที่หุ้มด้วยกาบใบ การกระจายพันธุ์มีลักษณะขึ้นเป็นกอกระจายตัวไม่แน่น (คล้ายระกำ) ใบยาว และอ่อนนุ่มมากกว่าระกำ แต่มีรูปร่างคล้ายกัน ออกผลเป็นทะลาย หนึ่งทะลายมี ๓-๗ กระปุก ผลอ่อนมีสีน้ำตาลไหม้ เมื่อสุกสีน้ำตาลแดงเข้ม ผลรูปทรงยาวจากหัวท้าย คล้ายกระสวย เปลือกมีลักษณะเป็นเกล็ดเรียงซ้อนกัน ปกคลุมด้วยหนาม ปลายหนามงอนไปทางท้ายผล ผลมี ๑-๓ กลีบ เมื่อดิบมีรสฝาด และเปรี้ยวเช่นเดียวกับระกำ เมื่อสุกจะให้รสหวานฉ่ำ และเข้มข้นมากกว่าระกำ เนื้อแน่น หนากลิ่นหอม เมล็ดมีขนาดเล็ก เติบโตได้ทั้งในที่ดอน และที่ลุ่ม แต่ปลูกในที่ลุ่มให้ผลผลิตดีกว่า

ผลสละเนินวงมีระยะเวลาการเก็บเกี่ยวได้ตั้งแต่เริ่มระยะติดผลรุ่นแรกจะใช้เวลาประมาณ ๙-๑๐ เดือน การเจริญเติบโตของผลในช่วง ๑-๕ เดือน ค่อนข้างช้ามาก เมื่อเข้าเดือนที่ ๖ ผลเริ่มมีการขยายขนาดอย่างรวดเร็วจนกระทั่งเดือนที่ ๘ และสุกในช่วงประมาณเดือนที่ ๙ และสามารถเก็บผล การผสมเกสรจะเริ่มช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม และเก็บเกี่ยวช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายนของปีถัดไป ซึ่งเป็นช่วงที่เหมาะสมในการเก็บผลสละ เนื่องจากฝนยังไม่ชุก ผลผลิตสละจะมีมากในช่วงเดือนมิถุนายน-สิงหาคม ซึ่งสามารถเก็บผลผลิตได้เกือบทุกวัน และผลผลิตจะค่อยหมดในช่วงเดือนพฤศจิกายน - มกราคม ผลสละที่เก็บในช่วงฝนตกชุกจะทำให้ผลสละมีความหวานน้อยลง และเน่าได้ง่าย

๓.๑.๔ พันธุ์สุมาลี

เป็นสละพันธุ์ใหม่ล่าสุดของไทย มีลำต้นคล้ายระกำ ทางใบยาวสีเขียวอมเหลือง ใบกว้าง ปลายใบสั้นกว่าสละเนินวง หนามอ่อนมีสีส้มอ่อน ช่อดอกใหญ่ ยาว ติดผลง่าย ผลป้อมสั้น สีเปลือกเนื้อคล้ายสละเนินวง ให้เนื้อหนา แต่บางกว่าสละเนินวง มีรสหวาน กลิ่นหอมเฉพาะ เมล็ดมีขนาดเล็กเหมือนสละเนินวง ทนต่อสภาพแสงแดดจัด และแห้งแล้งได้ดีกว่าสละเนินวง

๓.๒ ลักษณะทั่วไปของสละ

สละ (ชื่อวิทยาศาสตร์: *Salacca zalacca*; มลายู: salak)

เป็นพืชในวงศ์ปาล์มและอยู่ในสกุลเดียวกับระกำ ลักษณะต้นเป็นทรงพุ่มคล้ายระกำ มีหนามแหลมแข็ง ออกตามก้านใบ ดอกแยกเพศ สีสน้ำตาล แต่เกสรตัวผู้ของสละมักไม่แข็งแรง ผสมติดน้อย เกษตรกรจึงนิยมเอาเกสรตัวผู้ของระกำมาผสม สละออกผลเป็นทะลายเรียก "คาน" ในแต่ละคานมีทะลายย่อยเรียก "กระปุก" ลักษณะผลของสละเป็นทรงยาวรี ผลอ่อนสีน้ำตาล เปลือกเป็นเกล็ดซ้อนกัน ผลแก่กลายเป็นสีแดงอมน้ำตาล บนผลมีขนแข็ง สั้น คล้ายหนาม ลักษณะของผลสละที่ต่างจากผลระกำคือมีเมล็ดเล็กกว่า สีเมล็ดเป็นสีน้ำตาลเข้มกว่า เนื้อสละเป็นสีเหลืองอ่อน ส่วนเนื้อระกำเป็นสีเหลืองอมส้ม สละมีกลิ่นหอมที่เป็นเอกลักษณ์

๓.๒.๑ ลำต้น ลักษณะต้นเป็นเหง้าทรงพุ่มเตี้ย ลำต้นเป็นไม้เนื้อนุ่มยุ่น ก้านใบมีหนามแข็งยาวแหลมคม ใบมีลักษณะทรงรียาว ดอกออกเป็นช่อ ผลมีลักษณะทรงรี ผิวเปลือกแข็งขรุขระ เปลือกคล้ายมีเกล็ดเล็กๆ เรียงซ้อนกันอยู่ ผลอ่อนมีสีน้ำตาลเข้ม เมื่อผลสุกจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอมแดง ภายในผลจะมีเนื้อเป็นกลีบ เนื้อนุ่มฉ่ำน้ำ มีสีเหลืองอ่อน

๓.๒.๒ ราก สละเป็นพืชที่มีระบบรากฝอยอย่างเดียวกับพืชใบเลี้ยงเดี่ยวอื่นๆ รากจะแตกออกจากบริเวณโคนเหง้าเหนือดิน เพื่อเป็นรากค้ำยันหรือที่เรียกว่า “รากอากาศ” รากส่วนมากจะแตกออกจากเหง้าใต้ดินแทงออกในแนวอนขนานกับดิน ยาวได้มากกว่า ๒ เมตร

๓.๒.๓ ใบและก้านใบ ใบสละจะประกอบด้วยฝอยย่อยที่แตกออกจากก้านใบ คล้ายใบมะพร้าว ยาวประมาณ ๒-๓ เมตร ใบจะมีลักษณะเป็นใบประกอบแบบขนนก ใบอ่อนที่แตกจากยอดใหม่จะห่อรวมกัน เรียกว่า “ใบรูปหอก” ที่แทงออกจากกลางยอด เมื่อแก่จะแผ่คลี่ออกเป็นใบ และใบย่อย ใบมีลักษณะอ่อน และนุ่มมากกว่าใบระกำ ปลายใบมีหนาวขนาดเล็กที่ขอบใบ ใบมีลักษณะโค้งลงบริเวณกลางใบจนถึงปลายใบ ส่วนบนมีลักษณะเว้าลงเป็นร่อง ก้านใบแตกออก บริเวณแกนลำต้นจะมีหนามแหลมจำนวนมากทั่วลำต้น ก้านใบที่แก่และเริ่มเหี่ยวตายจะไม่หลุดออกจากลำต้น แต่จะค่อยๆ กรอบผุไปเรื่อยๆ

๓.๒.๔ ดอก ช่อดอกแทงออกจากกาบใบหรือระหว่างชั้นของโคนกาบใบ มีลักษณะยาวอ่อนลู่ลงสู่ดินหรือทอดนอนตามพื้นดิน เรียกว่าทะลายดอก ช่อดอกออกจะมีกาบหุ้ม และคลี่ออกเมื่อดอกแก่ แต่กาบดอกประกอบด้วยดอกย่อยจำนวนมาก ไม่มีก้านดอก ดอกติดกับแกนช่อดอกแน่น โดย ๑ ช่อดอก จะนับเป็น ๑ กระปุกผล ระยะเวลาบานของดอกประมาณ ๓ วัน สละ ๑ ต้น จะให้ทะลายดอกประมาณ ๙-๑๒ ทะลาย

ช่อดอกสละ แบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ ช่อดอกต้นเพศผู้และช่อดอกต้นเพศเมีย ช่อดอกต้นเพศผู้จะประกอบด้วย ดอกย่อยจำนวนมาก ดอกประกอบด้วยกลีบรอง และกลีบดอกสีแดง อย่างละ ๓ กลีบ มีจำนวนเกสรเพศผู้ประมาณ ๖ อัน ทำหน้าที่ผลิตละอองเรณู ถือเป็นดอกที่ไม่มีเกสรเพศเมีย

ช่อดอกต้นเพศเมีย ประกอบด้วยดอกเพศสมบูรณ์เพศ และดอกเพศผู้ ดอกสมบูรณ์เพศ (Hemaphrodite flower) ประกอบด้วยเกสรเพศเมีย และเกสรเพศผู้มีกลีบรอง และกลีบดอกอย่างละ ๓ กลีบ กลีบรองดอกมีสีชมพู กลีบดอกมีสีแดง รังไข่มีสีน้ำตาลปกคลุมด้วยขนอ่อนนุ่ม ดอกเพศผู้ (Staminate Flower) มีลักษณะเหมือนกับดอกจากดอกต้นเพศผู้ เกสรเพศผู้ประมาณ ๕-๖ อัน แต่ไม่สามารถผลิตละอองเรณูได้ ต้องอาศัยเกสรตัวผู้จากช่อดอกต้นเพศผู้

๓.๒.๕ ผล ออกเป็นหลาย มีลักษณะทรงรี ผิวเปลือกแข็งขรุขระ เปลือกคล้ายเกล็ดเล็กๆ เรียงซ้อนกันอยู่ ผลอ่อนมีสีน้ำตาลเข้ม เมื่อผลสุกจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอมแดง แกะเปลือกออกง่าย ภายในผลจะมีเนื้อเป็นกลีบ มีสีเหลืองอ่อน เนื้อนุ่มฉ่ำน้ำ มีเนื้อเยื่อแก้ววาระก่า มีรสชาติเปรี้ยวอมหวาน มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว มีเมล็ดอยู่ข้างในเนื้อ มีเมล็ดเล็กกว่าวาระก่า เนื้ออ่อนเมล็ด

๓.๒.๖ เมล็ด มีลักษณะรูปทรงรี อยู่ข้างในเนื้อ มีสีน้ำตาลเข้ม มีผิวเปลือกเรียบเป็นมัน

๓.๓ แหล่งปลูกที่เหมาะสม

โดยทั่วไปสามารถปลูกได้ดีเกือบทุกสภาพพื้นที่ แต่พื้นที่ที่เหมาะสม ควรมีความลาดเอียงไม่ควรเกิน ๑๕% ไม่มีน้ำท่วมขัง ลักษณะดินควรเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนปนเหนียวที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง ระบายน้ำดี มีชั้นดินลึกไม่น้อยกว่า ๑ เมตร ระดับน้ำใต้ดินลึกมากกว่า ๕๐ เซนติเมตร มีความเป็นกรด-ด่าง อยู่ระหว่าง ๕.๐ - ๖.๕ อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๒๐-๔๐ องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตรต่อปี และการกระจายตัวของฝนดี ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๖๐-๗๐% มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดช่วงฤดูแล้ง น้ำควรสะอาดไม่มีสารอินทรีย์และอนินทรีย์ที่เป็นพิษปนเปื้อน

๓.๓.๑ พื้นที่ตอนที่ปลูกไม่ยืนต้นไว้แล้ว

- สามารถปลูกสละร่วมกับไม้ยืนต้นเหล่านั้นได้เลย โดยอาศัยไม้ยืนต้นที่ปลูกไว้แล้วเป็นร่มเงาพรางแสง พื้นที่ตอนที่ไม่มีไม้ยืนต้น

- ไถพรวน ปรับพื้นที่ให้เรียบ และขุดร่องระบายน้ำหากมีปัญหา น้ำท่วมขัง

- ปลูกไม้ยืนต้นหรือไม้โตเร็วเพื่อเตรียมไว้เป็นร่มเงาของสละ

๓.๓.๒ พื้นที่ลุ่มมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

- ขุดยกร่องสวนให้มีขนาดสันร่องกว้างไม่น้อยกว่า ๖ เมตร ร่องน้ำกว้าง ๑.๕ เมตร ลึก ๑ เมตร

- มีระบบระบายน้ำเข้าออกเป็นอย่างดี

- ปลูกไม้ยืนต้นหรือไม้โตเร็วเป็นไม้ร่มเงาริมขอบแปลงทั้ง ๒ ด้านเพื่อช่วยยึดป้องกันการพังทลายของแปลงปลูกด้วย

๓.๔ การปลูกสละ

๓.๔.๑ ดินที่ใช้ในการปลูก สละสามารถปลูกได้ในดินทุกชนิด ชอบดินร่วนปนทราย หรือ ดินร่วนปนเหนียวจะเติบโตได้ดี ชอบอยู่ในที่ร่มเงาจะดี การปลูกสละทำได้โดย การปลูกโดยใช้การเพาะ เมล็ด การแยกหน่อ ระยะห่างระหว่างต้นประมาณ ๖x๔ เมตร

๓.๔.๒ ระยะปลูก สัมพันธ์กับจำนวนต้นต่อพื้นที่ โดยจำนวนต้นที่เหมาะสมเท่ากับ ๑๐๐ ต้นต่อไร่ เช่น หากปลูกสละแบบต้นเดี่ยว ควรปลูกในระยะ ๔x๔ เมตร หรือ ปลูกแบบกอไว้กอละ ๓ ต้น ควรปลูกในระยะ ๖x๘ เมตร เป็นต้น หรือสละ ๑ ต้น ใช้พื้นที่ ๑๔ - ๒๐ ตารางเมตร

๓.๔.๓ การปลูก ขุดหลุมปลูกให้มีขนาดกว้าง ยาว ลึก ประมาณ ๓๐ เซนติเมตร รองก้น หลุมด้วยหินฟอสเฟต อัตรา ๕๐๐ กรัม/หลุม วางต้นพันธุ์แล้วกลบดินจนอยู่ระดับเดียวกับผิวดิน ควรเอา ดินกลบโคนปีละ ๑ ครั้ง

๓.๕ การดูแลรักษาสละ

๓.๕.๑ การดูแลรักษา สละชอบอยู่ในที่ร่มเงา มีแสงแดดรำไร ต้องให้น้ำเพียงพอ ระบาย น้ำดี ปลูกช่วงแรกต้องรดน้ำทุกวัน เมื่อสละเติบโตขึ้นก็ให้น้ำได้ตลอดไป ปลูกในฤดูฝนจะดี ควรตัดแต่ง ใบ ดอกและหน่อบ้าง ให้เหลือหน่อเดียวที่สมบูรณ์

๓.๕.๒ การพรางแสง สละต้องมีร่มเงาพรางแสงประมาณ ๕๐% ของแสงปกติ วิธีการพราง แสงทำได้โดย

๑. กรณีปลูกในสวนไม้ผลหรือไม้ยืนต้น เช่น เงาะ ทุเรียน ขนุน ฯลฯ ควรตัดแต่ง กิ่งของไม้ยืนต้นให้ได้แสงที่พอเหมาะ

๒. กรณีปลูกใหม่ไม่มีไม้ร่มเงาต้องปลูกไม้โตเร็วเป็นไม้ร่มเงาถาวร เช่น กระจับปี่ เทพทา พะกา เหยียง ฯลฯ หรือไม้ยืนต้นอื่นที่เหมาะสมและควรปลูกมากกว่า ๑ ชนิด

๓. ใช้ตาข่ายพลาสติกพรางแสงซึ่งคลุมให้ได้แสงประมาณ ๕๐%

๓.๕.๓ การป้องกันลม สวนสละต้องมีการป้องกันลมโดยทำฉากป้องกันลมหรือปลูกไม้บัง ลมรอบแปลง

๓.๕.๔ การดูแลรักษาสละในระยะก่อนให้ผลผลิต (อายุ ๑-๓ ปี)

๑. การใส่ปุ๋ย

- ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๒-๘ กิโลกรัม/กอ/ปี แบ่ง ใส่ ๒-๔ ครั้ง/ปี

- ปุ๋ยคอก อัตรา ๑๐-๒๐ กิโลกรัม/กอ/ปี แบ่งใส่ ๒ ครั้ง/ปี

๒. การให้น้ำ ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอประมาณ ๑๐๐-๑๑๘ ลิตร/กอ/วัน สำหรับ ระยะปลูก ๖x๖ เมตร

๓. การตัดแต่งทางใบ ไม่ควรตัดแต่งทางใบมากมายนอกจากทางใบที่แก่หมดสภาพแล้วเท่านั้น หากทางใบใหม่เกิดขวางการทำงานควรใช้เชือกไนลอนผูกรวบไว้ ทางใบที่ตัดแล้วควรนำไปปุ๋ยคลุมรอบโคนต้นโดยคว่ำด้านหนามลงดิน หรือบดละเอียดด้วยเครื่องบดทางสละเป็นปุ๋ยหมักต่อไป

๔. การตัดแต่งหน่อและการไว้กอ สละอายุได้ประมาณ ๑ ปี จะแตกหน่อออกมาจำนวนมาก หากปลูกแบบกอควรเลี้ยงหล่อไว้เพียงหน่อเดียว (๒ ต้นต่อกอรวมทั้งต้นแม่) จะทำให้สละตกผลเร็ว หลังจากนั้นค่อยเลี้ยงหน่อเพิ่มขึ้นให้ได้จำนวนต้นตามต้องการและคอยหมั่นตัดแต่งหน่อที่ไม่ต้องการออก

๓.๕.๕ การดูแลรักษาสละในระยะให้ผลผลิต (อายุ ๓ ปีขึ้นไป)

๑. การใส่ปุ๋ย

- ควรเก็บตัวอย่างดินและใบสละไปวิเคราะห์ทางเคมีเพื่อประเมินความต้องการธาตุอาหารของสละ

- ควรกำจัดวัชพืชก่อนใส่ปุ๋ย และใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความชื้นเพียงพอ

- ปุ๋ยคอกอัตรา ๓๐-๔๐ กิโลกรัม/กอ/ปี แบ่งใส่ปีละ ๒ ครั้ง

- ปุ๋ยเคมีที่มีเรโซเท่ากับ ๑:๑:๑ หรือ ๒:๑:๒ หรือใกล้เคียง อัตรา ๑-๒ กิโลกรัม/กอ/เดือน ใส่ทุกเดือน ๆ ละ ๑-๒ ครั้ง โดยพิจารณาจากความสมบูรณ์ของต้นและปริมาณผลผลิตประกอบด้วย

๒. การให้น้ำ ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะในช่วงขาดฝนควรให้น้ำวันเว้นวัน หรือ ๑๐๐-๑๑๘ ลิตร/กอ/วัน สำหรับระยะปลูก ๖x๖ เมตร

๓. การตัดแต่งทางใบ

๓.๖ การเก็บเกี่ยวสละ

๓.๖.๑ การเก็บเกี่ยว

สละจะให้ผลผลิตใช้เวลาประมาณ ๓-๔ ปี จะออกผลผลิต และจะมีลูกตามสายพันธุ์ เมื่อผลสุกจะมีสีน้ำตาลแดง ปีบดูผลจะนิ่มมีกลิ่นหอม ให้ใช้กรรไกรตัดขั้วทั้งทลายออกมา แล้วต้องระวังอย่าทำหล่น อาจทำให้ผลชำเสียหายได้ ซึ่งเทคนิคการเก็บเกี่ยวสละ มีดังนี้

๑. นับอายุผลควรเก็บเกี่ยวเมื่อผลสละมีอายุประมาณ ๓๗ สัปดาห์หลังดอกบาน (ประมาณ ๙ เดือน) จะได้ผลสละที่มีรสหวานอมเปรี้ยว

๒. สังเกตสีเปลือกจะเปลี่ยนจากสีน้ำตาลดำเป็นสีน้ำตาลแดงผิวแตกกลายเป็นลายคล้ายเกล็ดงูชัดเจน

๓. ปีบผลแล้วรู้สึกว่ามันเนื่องจากมีความแน่นน้อยลง เมื่อทดสอบปลิดผลจะหลุดออกจากขั้วได้ง่าย

๔. ทดสอบรสชาติโดยการชิมเป็นวิธีที่แน่นอนที่สุด โดยควรชิมในแต่ละกระปุกก่อนเก็บเกี่ยวเพราะในแต่ละกระปุกจะสุกแก่ไม่พร้อมกัน

๓.๗ เทคนิคการผสมเกสรสะตอด้วยเกสรระกำ (ตัวผู้)

๑. นำเกสรระกำ (ตัวผู้) กล้วย รอบดอกสะตอแล้วนำมามัดติดกันทิ้งไว้
๒. สังเกตการเจริญเติบโตในปีที่ ๒ มีการแทงช่อดอกออกมาโดย ๑ ก้านช่อไม่ต่ำกว่า ๓-๕ ดอก
๓. สังเกตระยะดอกเริ่มบาน คือ ช่วงเวลาของการผสมเกสร
๔. นำเกสรระกำ (ตัวผู้) กล้วย รอบดอกสะตอแล้วนำมามัดติดกันทิ้งไว้
๕. สังเกตว่าจะมีการติดลูกและเจริญเติบโตเป็นระยะจึงนำเกสรระกำออก
๖. หลังจากมีการติดลูกและเจริญเติบโตสักระยะแล้วควรทำการปลิดลูกทิ้งให้มีจำนวนพอประมาณใน ๑ พวง ไม่ควรเกิน ๘-๙ ลูก เพื่อผลที่ใหญ่ได้ขนาด
๗. ทำการโยงเพื่อให้ผลสะตออยู่เหนือพื้นดิน ป้องกันการเน่าเสีย

๓.๘ การผลิตสะตอที่ได้คุณภาพ การเลือกพันธุ์

การผลิตสะตอที่ได้คุณภาพ ควรปฏิบัติดังนี้

๑. มีการจัดเลือกสายพันธุ์ที่มีความแข็งแรง
๒. เน้นการใช้ชีวภาพในการจัดการ เช่น ใช้วัสดุทางไบโอสลอบมาดทำเป็นปุ๋ย ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาในการกำจัดโรคในสะตอ เป็นต้น
๓. มีการผสมเกสรที่ถูกต้องวิธี
๔. มีการติดวันที่ทำการผสมเกสร เพื่อให้การเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเวลาที่เหมาะสม
๕. มีการตัดแต่งทางใบที่ถูกต้องวิธี
๖. มีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอเพียงพอกับความต้องการของสะตอ
๗. มีการรักษาแปลงปลูกให้ถูกสุขลักษณะและสะอาดอยู่เสมอ

การเลือกพันธุ์ มีดังนี้

๑. เลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับแหล่งปลูกและตรงตามที่ต้องการตลาดต้องการ
๒. ตรงตามพันธุ์ซึ่งต้องเป็นต้นพันธุ์ที่ได้จากการขยายพันธุ์โดยการตัดชำลำต้นแก่หรือแยกหน่อจากต้นเพศเมียเท่านั้นและต้องไม่ใช่หน่อที่พัฒนามาจากไหลหรือจากการเพาะเลี้ยง เนื้อเยื่อในขณะที่ต้นพันธุ์ที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่ออาจกลายพันธุ์ได้
๓. มีความสมบูรณ์แข็งแรง ไม่มีโรคและแมลง

๓.๙ สายพันธุ์สะตอที่มีการปลูกในจังหวัดพัทลุง

สายพันธุ์สะตอที่มีการปลูกในจังหวัดพัทลุง มีจำนวน ๓ สายพันธุ์ ประกอบด้วย

- ๓.๙.๑ สลอบพันธุ์สุมาลี มีลำต้นคล้ายต้นระกำ ทางใบใหญ่ยาว มีสีเขียวอมเหลือง ใบกว้างมัน ปลายใบสั้นกว่าสลอบเนินวง หนามอ่อนมีสีส้มอ่อน ช่อดอกใหญ่ ยาว ติดผลง่าย ผลมีลักษณะป้อมสั้น สีเปลือกเนื้อคล้ายสลอบเนินวง มีรสหวาน กลิ่นหอมเฉพาะ เมล็ดมีขนาดเล็กเหมือนสลอบเนินวง ให้น้ำ

หนาแต่จะบางกว่าสละเนินวง สละสุมาลีจะเริ่มให้ผลผลิตได้ตั้งแต่อายุ ๓ ปี ขึ้นไป และสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ที่อายุ ๘ เดือน หลังจากที่มีการผสมเกสร

๓.๙.๒ สละพันธุ์เนินวง มีลำต้นอยู่ใต้ดินหรือโผล่ขึ้นบนผิวดินเล็กน้อย ที่หุ้มด้วยกาบใบ การกระจายพันธุ์มีลักษณะขึ้นเป็นกอกระจายตัวไม่แน่น (คล้ายระกำ) ใบยาว และอ่อนนุ่มมากกว่าระกำ แต่มีรูปร่างคล้ายกันออกผลเป็นทะลาย หนึ่งทะลายมี ๓-๗ กระจุก ผลอ่อนมีสีน้ำตาลไหม้ เมื่อสุกสีน้ำตาลแดง สละเนินวงจะเริ่มให้ผลผลิตเมื่ออายุ ๓ ปีขึ้นไป ผลรูปทรงยาวจากหัวท้าย คล้ายกระสวย เปลือกมีลักษณะเป็นเกล็ดเรียงซ้อนกัน ปกคลุมด้วยหนาม ปลายหนามงอนไปทางท้ายผล ผลมี ๑-๓ กลีบ เมื่อดิบมีรสฝาดและเปรี้ยว เช่นเดียวกับระกำ เมื่อสุกจะให้รสหวานฉ่ำ และเข้มข้นมากกว่าระกำ เนื้อแน่น หนา กลิ่นหอม เมล็ดมีขนาดเล็ก เติบโตได้ทั้งในที่ดอน และที่ลุ่ม แต่ปลูกในที่ลุ่มให้ผลผลิตดีกว่า ผลสละเนินวงมีระยะเวลาการเก็บเกี่ยวได้ตั้งแต่เริ่มระยะติดผลรุ่นแรกจะใช้เวลาประมาณ ๗-๘ เดือน หลังจากที่มีการผสมเกสร

๓.๙.๓ สละพันธุ์อินโด ปัจจุบันมีการนำเข้าพันธุ์สละจากต่างประเทศเข้ามาปลูกในไทย เช่น สละพันธุ์อินโด ซึ่งมีทางใบเล็กเมื่อเทียบกับพันธุ์สุมาลี และพันธุ์เนินวงขนาดทรงพุ่ม ไม่กว้าง ใบเรียวยาวแหลมเล็ก ลักษณะผลค่อนข้างกลม มีขนาดใหญ่กว่าสละ พันธุ์สุมาลี และพันธุ์เนินวง สีผลหรือเปลือก เมื่ออ่อนออกสีเหลือง เมื่อสุกให้ผลสีดำเทาเข้ม เนื้อหนา มีรสหวาน เมล็ดเล็ก ความต้องการแสงจะน้อยกว่าสละสุมาลีและเนินวง จึงสามารถนำมาปลูกเป็นพืชแซมได้

สละอินโดจะเริ่มให้ผลผลิตได้ตั้งแต่อายุ ๓ ปี ถึง ๓ ปีครึ่ง และมีอายุการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ ๖ เดือน จากวันที่มีการผสมเกสร

๓.๑๐ โรคและแมลงศัตรูที่สำคัญในสละ และแนวทางป้องกันโรค

๓.๑๐.๑ โรคที่เกิดจากเชื้อรา

๑. โรคผลเน่า

เชื้อสาเหตุ : *Marasmius plamivorus* Sharples เป็นเชื้อราที่มีเส้นใยสีขาว เส้นใยจะแทงทะลุเปลือกเข้าไปในผล ทำให้เปลือกเปราะแตก เนื้อเน่า ผลร่วงหล่น เมื่อเส้นใยเจริญเต็มที่ จะสร้างดอกเห็ดสีขาว เมื่อดอกเห็ดบานจะปลดปล่อยสปอร์แพร่กระจายระบาดไปสู่ผลสละหลายอันๆ หมวกเห็ดจะมีเส้นผ่านศูนย์กลางขนาด ๑-๓ เซนติเมตร ครีบทิดก้าน กว้างปานกลาง ก้านขนาด ๐.๑ - ๐.๑๕ เซนติเมตร ก้านยาว ๑-๒ เซนติเมตร

ลักษณะอาการ

พบเปลือกผลสละมีสีน้ำตาลและมีแต้มสีดำ ขนาดแต้มสีดำมีตั้งแต่ขนาดเล็กๆ ไปจนถึงปื้นขนาดใหญ่ กรณีมีความชื้นสูงจะพบเส้นใยเชื้อราสีขาวหรือสีขาวอมชมพู เส้นใยเชื้อราจะแทงทะลุเปลือกเข้าไปในผลสละ ทำให้เปลือกผลเปราะแตกเนื้อด้านในผลเน่า และทำให้ผลร่วงในที่สุด หากเส้นใยของเชื้อราที่พบบนผลสละเจริญเต็มที่ จะมีการสร้างดอกเห็ดสีขาว เมื่อดอกเห็ดบานก็จะปลดปล่อยสปอร์กระจายไปยังทะลายอื่น และต้นอื่นๆ ในแปลงได้

แนวทางในการป้องกันโรคผลเน่า

๑. ตรวจสอบแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เก็บหรือปลิดผลที่เป็นโรคและผลที่ร่วงใต้ต้นที่เป็นโรคนำไปเผาทำลายนอกแปลงปลูก เพื่อลดปริมาณเชื้อสะสม

๒. ตัดแต่งทางใบแก่หมดสภาพที่อยู่ด้านล่าง และปรับร่มเงาให้เหมาะสม เพื่อให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก ลดการสะสมเชื้อโรค และลดความชื้นใต้ทรงพุ่มไม้ให้มากเกินไป

๓. ตัดแต่งข้อผลสละ เพื่อลดการเบียดกันจนทำให้เกิดแผล ซึ่งเป็นช่องทางให้เชื้อสาเหตุโรคเข้าทำลายได้ง่าย ควรค้ำยันทะลายผลไม่ให้ติดดิน เพื่อป้องกันเชื้อราสาเหตุโรคในดินเข้าสู่ผลสละ

๔. ใช้ผงเชื้อไตรโคเดอร์มา ฉีดพ่นให้ทั่วต้นและบริเวณรอบๆ โคนต้น ทุกๆ ๓๐ วัน

๓. โรคใบจุด

สาเหตุ ปัจจุบันพบเชื้อราสาเหตุ ๒ ชนิด คือ *Helminthosporium* sp. และ *Biopolaris* sp.

ลักษณะอาการ เกิดจุดแผลสีเหลืองอ่อนขนาดหัวเข็มหมุด ต่อมาเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล มีวงสีเหลืองล้อมรอบแผลขยายออกมีลักษณะค่อนข้างกลม มักเกิดกับต้นสละที่ปลูกในสภาพแจ้งไม่มีร่มเงา

การป้องกันกำจัด โดยสร้างร่มเงาที่เหมาะสมให้แก่ต้นสละ

๓.๑๐.๒ แมลงศัตรูที่สำคัญ

๑. ตัวงแรมมะพร้าว

ตัวงแรม เป็นแมลงศัตรูที่สำคัญของมะพร้าว ปาล์ม น้ำมัน และสละ มี ๒ ชนิด คือ ตัวงแรมชนิดเล็ก และตัวงแรมชนิดใหญ่ ตัวงแรมชนิดเล็ก พบทั่วทุกภาคของประเทศไทย ตัวงแรมชนิดใหญ่พบได้ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปทางภาคใต้ของประเทศไทย โดยปกติตัวงแรมมะพร้าวไม่สามารถระบาดได้เหตุที่เกิดการระบาด อาจกล่าวได้ว่าส่วนใหญ่เกิดจากความละเลยของเกษตรกรที่ปล่อยให้ไม้แหล่งขยายพันธุ์

จำนวนมากทำให้ตัวงแรมเพิ่มปริมาณมากจนเข้าทำลายพืชให้ได้รับความเสียหาย

แหล่งขยายพันธุ์ แหล่งขยายพันธุ์และวางไข่ซึ่งตัวงแรม ใช้เป็นแหล่งอาหารของหนอนวัยต่างๆ จนเข้าระยะดักแด้และเป็นตัวเต็มวัย ได้แก่ ซากเน่าเปื่อยของลำต้นหรือตอของต้นมะพร้าวและปาล์มน้ำมัน ซากพืชที่เน่าเปื่อย เช่น ซากเปลือกมะพร้าว และทะลายปาล์ม กองมูลสัตว์เก่า กองปุ๋ยคอก กองขุยมะพร้าว กองกากเมล็ดกาแฟ กองขยะ เป็นต้น

การขยายพันธุ์ ตัวงแรมมีอายุยืนยาวหลายเดือน และมีการผสมพันธุ์หลายครั้ง ตัวงแรมเพศเมียที่ได้รับการผสมพันธุ์ครั้งเดียว สามารถวางไข่ที่สมบูรณ์ได้นานถึง ๑๓๐ วัน ตัวงแรมชอบวางไข่ในแหล่งขยายพันธุ์ที่มีความชื้นพอเหมาะที่อุณหภูมิระหว่าง ๒๐-๓๐ องศาเซลเซียส ตัวงแรมเพศเมีย จะรับการผสมพันธุ์และวางไข่เมื่อออกจากดักแด้แล้ว ๔๐-๕๐ วัน ปกติวางไข่ครั้งละ ๑๐-๓๐ ฟอง สูงสุดประมาณ ๑๕๒ ฟอง

วงจรชีวิต ตั้งแต่ไข่จนถึงตัวเต็มวัย ใช้เวลา ๔-๙ เดือน โดยเฉลี่ยประมาณ ๖ เดือน

พฤติกรรมของด้วงแรด เป็นแมลงที่ชอบซ่อนตัว ทั้งตัวเต็มวัย หนอนวัยต่างๆ ดักแด้ และไข่ จึงพบอยู่ในที่มืด ตัวเต็มวัยของด้วงแรดเท่านั้นที่ทำลายพืชพืชสด มักพบในแหล่งอาหาร เช่น ภายในรูเจาะบนยอดมะพร้าวหรือปาล์มน้ำมัน ซึ่งอาจพบมากกว่า ๑ ตัว ในต้นปาล์มประดับ เคยพบตัวด้วงแรดชุกซ่อนตามโคนกาบทางมากกว่า ๑๐ ตัว นอกจากนี้ยังพบในแหล่งขยายพันธุ์อื่น ตัวเต็มวัยด้วงแรดจะบินออกหากินในเวลาพลบค่ำและเวลาก่อนตะวันขึ้น มักพบด้วงแรดมาเล่นแสงไฟหลังฝนตกในเวลากลางคืน ด้วงแรดมักบินไปมาในระยะทางสั้นๆ ระหว่างแหล่งอาหารและแหล่งขยายพันธุ์เท่านั้น มีรายงานว่าด้วงแรดบินได้นาน ๒-๓ ชั่วโมง รวมเป็นระยะทางไกล ๒-๔ กิโลเมตร

การป้องกันกำจัดด้วงแรดมะพร้าว

๑. ถ้ามีความจำเป็นต้องกองมูลสัตว์นานเกินกว่า ๒-๓ เดือน ควรหมั่นพลิกกลับกอง หรือนำใส่ในถุงปุ๋ยผูกปากให้แน่นและนำไปเรียงซ้อนกันไว้
๒. การควบคุมโดยวิธีกล หมั่นทำความสะอาดบริเวณคอมะพร้าวหรือปาล์ม ตามโคนทางใบ หากพบรอยแผลเป็นรู ใช้เหล็กแหลมแทงหาด้วงแรดเพื่อกำจัดเสีย
๓. การควบคุมโดยใช้กับดักล่อฟีโรโมนล่อจับตัวเต็มวัย และนำมาทำลาย
๔. การควบคุมโดยชีววิธี ใช้เชื้อราเขียวและเชื้อไวรัสช่วยทำลายหนอนและตัวเต็มวัยด้วงแรด

๒. ด้วงงวงมะพร้าว

ด้วงงวงมะพร้าว หรือด้วงสาคุ หรือด้วงลาน หรือแมงหว้าง เป็นแมลงศัตรูพืชที่สำคัญอีกชนิดหนึ่ง โดยด้วงงวงมะพร้าว สามารถกัดกินพืชได้หลายชนิด โดยเฉพาะพืชจำพวกปาล์ม เช่น ต้นมะพร้าว ต้นปาล์มน้ำมัน ต้นสละ ต้นสาคุ ต้นลาน

ลักษณะรูปร่าง ด้วงงวงมะพร้าวจัดเป็นด้วงขนาดกลาง มีขนาดเล็กกว่าด้วงแรด ตัวเต็มวัยป็นมีสีน้ำตาลดำ ออกมีสีน้ำตาลและมีจุดสีดำ มีขนาดลำตัวยาว ๒๕-๒๘ มิลลิเมตร ทั้งตัวผู้และตัวเมียมีลักษณะภายนอกคล้ายคลึงกัน ต่างกันที่ตัวผู้มีขนที่ด้านบนของงวงใกล้ส่วนปลาย

ไข่ สีขาว รูปร่างยาวรี วางไข่เดี่ยวๆ โดยด้วงงวงเพศเมียจะใช้งวงเจาะเข้าไปในรอยแผลที่ด้วงแรดเข้าทำลายให้เป็นรูก่อนแล้วจึงใช้อวัยวะสำหรับวางไข่สอดเข้าไปวางไข่ในรูดังกล่าว ไข่มีความกว้างประมาณ ๐.๗ มิลลิเมตร ยาว ๒ มิลลิเมตร ไข่บางฟองจะมีอากาศ สามารถมองเห็นเป็นลักษณะใสๆ อยู่ที่ปลายอีกข้างหนึ่ง

หนอน ที่ฟักออกจากไข่ใหม่ๆ สีขาวหัวสีน้ำตาลแดง ไม่มีขา ลำตัวย่นเป็นปล้องๆ ความกว้างประมาณ ๐.๙ เซนติเมตร หนอนจะเจริญเติบโตและลอกคราบมากกว่า ๑๐-๑๑ ครั้ง หนอนที่โตเต็มที่มีความยาวประมาณ ๓-๔ เซนติเมตร กว้างประมาณ ๑.๕-๑.๘ เซนติเมตร

ดักแด้ หนอนที่เตรียมตัวจะเข้าดักแด้จะสร้างรังโดยใช้เส้นใยจากอาหารที่มันกิน ลักษณะรังดักแด้เป็นรูปยาวรี เส้นใยที่ใช้สร้างรังหนาแน่นมากจนมองไม่เห็นตัวหนอน หนอนในรังที่เตรียมเข้าดักแด้จะไม่กินอาหารประมาณ ๒-๓ วัน จากนั้นจึงเปลี่ยนรูปเป็นดักแด้สีขาวนวล ลักษณะคล้ายตัวเต็มวัย

พฤติกรรม ตัวงวงมะพร้าวมักจะเข้าทำลายด้วยการเจาะเข้าไปในลำต้น และบริเวณยอด ตัวงวงชนิดนี้จะเข้าทำลายตามรอยแตกของตัวงวงมะพร้าว โดยจะวางไข่บริเวณบาดแผลตามลำต้น บริเวณรอยแตกของเปลือก หรือบริเวณที่ตัวงวงเจาะเอาไว้ เมื่อตัวงวงมะพร้าวพบส่วนที่อ่อนของลำต้นมันจะเจาะและวางไข่หนอนที่ฟักออกจากไข่จะกัดกินชอนไชไปในลำต้น

แนวทางในการป้องกัน

- ป้องกันกำจัดตัวงวงไม่ให้เข้าทำลายเพราะรอยแผลที่ตัวงวงจะเจาะจะเป็นช่องทางให้ตัวงวงเข้ามาวางไข่ และทำลายจนต้นสละตายได้ หมั่นดูแลทำความสะอาด ถ้าพบรอยแผล รอยเจาะ และยอดอ่อนยังไม่เหี่ยวให้ใช้เหล็กยาวปลายเป็นตะขอแทงเข้าไปเกี่ยวเอาตัวหนอนทำลาย
- ใช้น้ำมันเครื่องที่ใช้แล้วผสมกับน้ำมันยาง ทาบริเวณโคนต้นหรือลำต้นเพื่อป้องกันไม่ให้ตัวงวงวางไข่

๓. ตัวงวงผลสละ

ตัวงวงผลสละ เป็นแมลงศัตรูชนิดใหม่ จัดอยู่ในวงศ์ Anthribidae ตัวเต็มวัยจะวางไข่ที่บริเวณผลสละ หนอนระยะแรกกัดกินอยู่ที่บริเวณเนื้อของผลสละ หนอนระยะสุดท้ายเจาะเข้าไปในเมล็ดเพื่อเข้าดักแด้ และเจาะออกมาเมื่อเป็นตัวเต็มวัย การระบาดเกิดขึ้นในช่วงผลสละแก่ใกล้เก็บเกี่ยว แมลงชนิดนี้ตัวเต็มวัยเป็นตัว มีลำตัวยาวประมาณ ๐.๗-๐.๙ มิลลิเมตร สีน้ำตาลเข้ม มีจุดสีดำกระจายอยู่ทั้งส่วนนอกและปีกคู่หน้าปากเป็นแบบกัดกินรูปร่าง

รูปร่างแบน ยาว ตารวมเป็นรูปรีเห็นได้ชัดเจน ตัวเต็มวัยเพศเมียมีหนวดสั้น เพศผู้มีหนวดยาว คาดว่าระยะหนอนมีอายุประมาณ ๑-๒ เดือน ระยะดักแด้มีอายุประมาณ ๕-๙ วัน ระยะตัวเต็มวัยมีอายุประมาณ ๕-๑๔ วัน ซึ่งแมลงชนิดนี้จะเข้าทำลายสละที่อายุประมาณ ๗-๙ เดือน หรือสละเริ่มเก็บเกี่ยว หรือช่วงที่ผลสละเปลี่ยนสีจากสีน้ำตาลดำเป็นสีน้ำตาลแดงหรือเริ่มมีกลิ่นหอม มีเปอร์เซ็นต์การเข้าทำลายสูงเกือบ ๕๐%

๓.๑๑ การพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

๓.๑๑.๑ เครื่องพ่น : นิยมใช้มี ๒ ชนิด ได้แก่ เครื่องพ่นแบบสับโยกสะพายหลัง และเครื่องยนต์พ่นสารชนิดใช้แรงดันของเหลว

วิธีการใช้

๑. เครื่องพ่นแบบสับโยกสะพายหลัง ใช้อัตราการพ่น ๖๐-๘๐ ลิตร ต่อไร่ ใช้หัวฉีดแบบกรวยขนาดเล็ก (เส้นผ่าศูนย์กลาง ๐.๖ มม.) สำหรับการพ่นสารฆ่าแมลงและสารป้องกันกำจัดโรคพืช และใช้หัวฉีดแบบพัด หรือแบบปะทะ สำหรับการพ่นสารกำจัดวัชพืช

๒. การพ่นสารกำจัดวัชพืชควรแยกเครื่องพ่นเฉพาะ ไม่ใช้ปนกับสารกำจัดศัตรูพืชชนิดอื่น ๆ และหลังพ่นไม่ควรรวบกวณผิวหน้าดิน ขณะพ่นกดหัวพ่นต่ำเพื่อให้ละอองสารเคมีตกลงบนพื้นที่ที่ต้องการควบคุมวัชพืชนั้น ระวางการพ่นซ้ำแนวเดิม เพราะจะทำให้สารลงเป็น ๒ เท่า
๓. เครื่องยนต์พ่นสารชนิดใช้แรงดันของเหลว ใช้อัตราการพ่น ๘๐-๑๒๐ ลิตร ต่อไร่ ใช้หัวฉีดแบบกรวยขนาดกลาง (เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๐-๑.๒ มม.) ปรับความดันในระบบการพ่นไว้ที่ ๑๐ บาร์ หรือ ๑๕๐ ปอนด์ ต่อดารางนิ้ว เหมาะสำหรับการพ่นสารฆ่าแมลง และสารป้องกันกำจัดโรคพืช
๔. ถ้าเป็นหัวฉีดแบบกรวยชนิดปรับได้ ควรปรับให้ได้ละอองกระจายกว้างที่สุด ซึ่งจะได้ละอองขนาดเล็กสม่ำเสมอ
๕. ใช้ความเร็วการเดินทางประมาณ ๑ ก้าว ต่อนาที และพ่นให้คลุมทั้งต้นไม้ควร พ่นจื๋นนานเกินไปเพราะจะทำให้หน้ายาโชกและไหลลงดิน
๖. เริ่มพ่นจากทางใต้ลมก่อน และขยายแนวการพ่นขึ้นเหนือลม ขณะเดียวกันหันหัวฉีดไปทางใต้ลมตลอดเวลาเพื่อหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสารเคมี
๗. การพ่นควร พลิก-หงาย หัวฉีด ขึ้น-ลง เพื่อให้ละอองแทรกเข้าทรงพุ่มได้ดีขึ้น โดยเฉพาะด้านใต้ใบ

๓.๑๒ สรรพคุณและคุณประโยชน์ของสละ

๑. อัดแน่นด้วยสารต้านอนุมูลอิสระ สละ เป็นผลไม้ที่มีสารต้านอนุมูลอิสระสูง โดยมีการศึกษาในมหาวิทยาลัย Sabah ของมาเลเซียซึ่งตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการ Nutrition & Food Science พบว่า ในสละมีสารฟีนอลิก และสารพลาโวนอยด์ อันเป็นสารต้านอนุมูลอิสระที่ทรงประสิทธิภาพ ช่วยป้องกันโรค เช่น โรคมะเร็ง โรคหัวใจขาดเลือด ป้องกันการถูกทำลายของเซลล์จากสารอนุมูลอิสระ รวมทั้งชะลอการเกิดริ้วรอยก่อนวัยอีกด้วย
๒. บำรุงสายตา สารเบต้า-แคโรทีนที่อยู่ในสละ เป็นสารที่ช่วยบำรุงสายตา ซึ่งระดับสารเบต้า-แคโรทีนในสละนั้นสามารถทดแทนการรับประทานแครอทได้ นอกจากนี้วิตามินเอในสละ ก็ยังช่วยรักษาอาการตาบอดกลางคืน เพิ่มความคมชัดในการมองเห็นสำหรับผู้ที่มีอาการสายตาสั้น ช่วยเพิ่มการมองเห็นที่ดีขึ้น
๓. ช่วยให้อิ่มอยู่ท้อง สละเปี่ยมไปด้วยสารอาหารที่ดีสำหรับคนที่ต้องการลดน้ำหนัก มีไฟเบอร์ แทนนิน หรือวิตามินซี ทำให้เมื่อรับประทานเข้าไปช่วยให้อยู่ท้องไปไม่รับประทานจุจิบ อีกทั้งยังกระตุ้นระบบการทำงานของลำไส้ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การลดน้ำหนักได้ผลมากขึ้นอีกด้วย แต่ทั้งนี้ก็ต้องระมัดระวังในเรื่องของปริมาณ เพราะสละเป็นผลไม้ที่มีแคลอรีสูงเช่นกัน โดยสละมีปริมาณแคลอรีอยู่ที่ ๖๐ แคลอรีต่อ ๑๐๐ กรัม ที่แคลอรีสูงก็เพราะว่าสละมีน้ำตาลสูง ดังนั้นต้องรับประทานแต่พอเหมาะ
๔. รักษาอาการท้องเสีย ปกติเวลาท้องเสียเราไม่ควรรับประทานอะไรนอกจากอาหารอ่อน แต่การรับประทานสละสามารถช่วยบรรเทาอาการได้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งยาแก้ท้องเสีย
๕. บำรุงสมอง สละได้ชื่อว่าเป็นหนึ่งในผลไม้ที่ช่วยบำรุงสมอง เนื่องจากในสละนั้นมี โฟแทสเซียมและสารเพคตินสูง ช่วยบำรุงสมองในส่วนของความจำ ใครที่ชอบมีปัญหาเรื่องความจำก็สามารถรับประทานสละเข้าไปเสริมกับอาหารอื่น ๆ ได้

๖. บรรเทาความเหน็ดเหนื่อย วิตามินเอในสละ นอกจากจะบำรุงสายตาได้แล้ว ก็ยังสามารถช่วยบรรเทาอาการเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานหรือเล่นกีฬาได้อีกด้วย อีกทั้งยังช่วยลดอาการอักเสบภายในร่างกายที่เกิดมาจากภาวะน้ำตาลในเลือดสูงซึ่งถ้าหากคุณไม่ชอบรับประทานสด ๆ ก็สามารถนำมาคั้นดื่มเป็นน้ำได้ แต่ก็อย่าเติมน้ำตาลมาก อาจทำให้น้ำตาลในเลือดสูงได้

๗. ลดอาการกรดไหลย้อน แสบร้อนกลางอก สำหรับคนที่มีอาการของกรดไหลย้อน หรืออาการแสบร้อนกลางอก สละสามารถช่วยให้อาการดีขึ้นได้ โดยรับประทานสละกับน้ำผึ้ง ก็จะช่วยให้อาการแสบร้อนดีขึ้นได้ แต่ทั้งนี้ก็ควรจะทำร่วมกับการเปลี่ยนพฤติกรรมการรับประทานอาหาร

๘. บรรเทาโรคผิวหนัง นอกจากผลสละที่ดีต่อสุขภาพแล้ว ใบของสละก็มีประโยชน์เช่นกัน โดยการนำใบสละมาต้มกับน้ำ และผสมกับกับน้ำผึ้งดื่มวันละ ๓ ครั้ง ก็จะช่วยให้อาการโรคผิวหนังบรรเทาได้

๓.๑๓ การแปรรูปสละ

๓.๑๓.๑ สละลอยแก้ว

วัตถุดิบการทำสละลอยแก้ว ประกอบด้วย สละสุมาลี ๑,๐๐๐ กรัม น้ำตาลทราย ๔๐๐ กรัม ใบเตย ๕ ใบ น้ำเปล่า ๑ ลิตร และ เกลือป่น ๑/๒ ช้อนชา

วิธีทำ

ขั้นที่ ๑ : คั่วสละ นำสละที่ปอกเปลือกแล้ว ใช้มีดปอกผลไม้ ที่มีลักษณะเรียวเล็ก ปลายโค้งเล็กน้อย ใช้มีดเสียบเข้าตรงกลางทางด้านข้างผล โดยให้ลึกจนเกือบสุดเมล็ด ค่อย ๆ เสียบปลายมีดเรียงตามผิวเมล็ด สังเกตได้จากการสัมผัสขณะเสียบปลายมีด จับเมล็ดสละให้แน่น แล้วทำการคั่วมีดเป็นวงกลมเรียงไปกับผิวเมล็ดจนสุดมาที่เดิม กลับด้านเมล็ดสละให้ด้านท้ายผลหันเข้าหาตัว หลังจากนั้นเสียบปลายมีดให้เข้าตรงกลางด้านท้ายผลจนถึงเมล็ด แล้วดันปลายมีดไปด้านหน้าเพื่อดันเมล็ดออกเสร็จแล้วนำสละไปแช่ในน้ำเกลือไว้ คั่วมีดเป็นวงกลมเรียงไปกับผิวเมล็ดจนสุดมาที่เดิม เสียบปลายมีดให้เข้าตรงกลางด้านท้ายผลจนถึงเมล็ด แล้วดันปลายมีดไปด้านหน้าเพื่อดันเมล็ดออก

ขั้นที่ ๒ : ทำน้ำเชื่อม ตั้งน้ำไฟแรงจนเดือด หลังจากนั้นลดเป็นไฟอ่อน ใส่น้ำตาลทรายลงไปเคี่ยวจนน้ำตาลละลายเมื่อน้ำตาลละลายดีแล้ว ใส่ใบเตยเพื่อให้มีกลิ่นหอม นำสละที่สะอาดคั้นน้ำเกลือแล้วใส่ลงในหม้อน้ำเชื่อม เติมเกลือป่น คนให้เข้ากันดี รอจนน้ำเดือดอีกครั้งปิดไฟ พักไว้จนเย็น แล้วใส่น้ำตาลทรายลงไปเคี่ยวกับน้ำเดือด ใส่ใบเตย สละที่สะอาดคั้นน้ำเกลือ ตามด้วยเกลือป่น คนให้เข้ากันดี

ขั้นที่ ๓ : จัดเสิร์ฟ นำสละลอยแก้ว จัดใส่ชาม เติมด้วยน้ำแข็ง

ข้อแนะนำ การเลือกสละควรเลือกสละที่สด สละสดจะต้องปอกได้ง่าย สละสุมาลี เหมาะกับการทำสละลอยแก้ว เพราะมีรสชาติอมเปรี้ยวอมหวาน จะได้ตัดกับความหวานของน้ำเชื่อม

๓.๑๓.๒ สละทรงเครื่อง

วัตถุดิบ

๑. สละ ๒๐ ลูก
๒. น้ำตาลปีบ ๑/๒ กิโลกรัม
๓. น้ำปลา ๔ ช้อนโต๊ะ
๔. กะปิเคຍ ๒ ช้อนโต๊ะ
๕. น้ำเปล่า ๑/๔ ถ้วยตวง
๖. เกลือป่น ๑/๒ ช้อนโต๊ะ
๗. พริกจินดาสีแดงและสีเขียว ๓๐ เม็ด
๘. หอมแดง ๑๕ หัว
๙. กุ้งแห้งป่น ๑ ถ้วยตวง
๑๐. กุ้งแห้ง ๒ ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ

ขั้นที่ ๑ : ซอยพริกและหอม นำพริกจินดาสีแดงและสีเขียวมาเด็ดขั้วออก จากนั้นนำมาซอยแล้วพักไว้เตรียมนำไปใส่ในน้ำปลาหวาน นำหอมแดงมาปอกเปลือก จากนั้นนำมาซอยแล้วพักไว้เตรียมนำไปใส่ในน้ำปลาหวาน

ขั้นที่ ๒ : เคี่ยวน้ำปลาหวาน ตั้งหม้อบนเตาแก๊สอย่าเพิ่งเปิดไฟ ให้ใส่น้ำตาลปีบและน้ำเปล่าลงไปในหม้อ จากนั้นจึงเปิดไฟโดยจะใช้ไฟกลางค่อนอ่อน คนให้น้ำตาลละลายและมีสีเข้มขึ้นแล้วปรุงรสชาติด้วยน้ำปลา กะปิ และเกลือป่น คนให้เข้ากันจนน้ำตาลปีบมีสีเข้มและเหนียวขึ้น ใส่กุ้งแห้งป่น หอมแดงซอย และพริกจินดาสีแดงและสีเขียวซอยลงไปคนให้เข้ากัน เมื่อพริกและหอมแดงเริ่มสลดให้ปิดแก๊สและยกหม้อลงจากเตา

ขั้นที่ ๓ : จัดเสิร์ฟ โดยนำสละมาเรียงลงในจาน จากนั้นราดน้ำปลาหวานลงไปบนสละ โรยกุ้งแห้ง

ข้อแนะนำ : ควรใช้ไฟอ่อนตอนเคี่ยวน้ำปลาหวานให้เหนียว เพราะจะทำให้ให้น้ำปลาหวานไม่เป็นฟองฟูลิ้นหม้อ และรอให้น้ำปลาหวานเย็นตัวก่อนค่อยจัดเสิร์ฟ โดยใช้วิธีนำหม้อไปแช่ในน้ำเย็นและคนน้ำปลาหวานเพื่อระบายความร้อน

๓.๑๓.๓ แยมสละ

วัตถุดิบ

๑. เนื้อสละ ๑๕๐ กรัม
๒. น้ำตาลทรายขาว ๒๐ กรัม
๓. น้ำเชื่อม ๑๓๐ กรัม
๔. เพคติน ๑.๕ กรัม ๕. น้ำ ๓๕ กรัม
๖. สารละลายกรดซิตริก (ความเข้มข้น ๕๐%) ๒ มิลลิลิตร

วิธีทำ

๑. นำผลสละมาล้างให้สะอาด ปอกเปลือก คว้านเมล็ดออก นำเนื้อสละไปแช่ในสารละลายกรดซิตริกร้อยละ ๐.๕
๒. ล้างเนื้อสละด้วยน้ำสะอาด สะเด็ดน้ำ และหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ
๓. เติมน้ำสะอาดลงในเนื้อสละ บดให้ละเอียดด้วยเครื่องบด
๔. นำเนื้อสละใส่ลงไปนึ่งในกระทะทองเหลือง ให้ความร้อน และ คนผสมให้เข้ากัน
๕. ผสมผงเพคตินกับน้ำตาลทรายขาวและคลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วค่อยๆ เติมลงไปนึ่งในกระทะ และคนอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันการจับตัวเป็นก้อน
๖. เติมน้ำเชื่อมผสมลงไป คนอย่างสม่ำเสมอจนส่วนผสมมีลักษณะเป็นเจลหรือเนื้อใสๆ ที่มีความหนืดเพิ่มมากขึ้น
๗. เติมสารละลายกรดซิตริกและส่วนผสมอาหารสีเหลืองผสมลงไป คนจนกระทั่งเดือด
๘. วัดปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำให้ได้เท่ากับ ๖๕-๗๐ Brix ด้วยเครื่องรีแฟรคโตมิเตอร์ และการเติมสารละลายกรดซิตริกเพื่อปรับ pH เป็น ๓.๓
๙. ทำให้เย็นที่อุณหภูมิประมาณ ๘๔ องศาเซลเซียส บรรจุใส่ขวดแก้ว ให้เหลือ ๓ มิลลิเมตร จากขอบปากขวด
๑๐. ปิดฝา ค่ำขวดลง ๒ นาที แล้วทำให้เย็น เมื่อขวดเย็นแล้ว ควรล้างด้านนอกของขวดให้สะอาด ผึ่งให้แห้ง

บทที่ ๔ ผลการศึกษาด้านการผลิต การตลาด สละ

๔.๑ สถานการณ์การผลิตสละของจังหวัดพัทลุง

การผลิตสละในจังหวัดพัทลุง

๑) การผลิตสละ

มีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตร ๑,๕๔๓,๑๗๐ ไร่ หรือร้อยละ ๗๒.๑๐ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยเป็นพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด จำนวน ๑,๐๐๑,๙๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๓ พื้นที่นาข้าว ๑๓๖,๓๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๔ ปาล์มน้ำมัน ๙๙,๔๒๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๔ ไม้ผล ๓๙,๕๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๖ ไม้ยืนต้น ๑๑,๙๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๘ พืชไร่ ๘,๕๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๕ พืชผัก ๖,๘๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๕ พื้นที่ปศุสัตว์ ๑๓,๓๖๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๗ พื้นที่ประมง ๑๐,๘๕๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๐ และพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ๒๑๔,๒๙๔ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๙ ของพื้นที่ทำการเกษตร ตามตารางที่ ๑๘

สำหรับพื้นที่ปลูกสละ ๒,๙๓๘.๖๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๙ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด พื้นที่สละที่มีการปลูกมากที่สุดในอำเภอป่าบอน เนื้อที่ปลูก ๒,๐๘๒.๑๕ ไร่ มูลค่ารวมจากการจำหน่ายสละ คิดเป็น ๒๙๗.๒๑ ล้านบาท

ตารางที่ ๑๘ แสดงครัวเรือนเกษตรกร เนื้อที่ปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ราคา และมูลค่ารวมสละ ระหว่าง ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒

รายการ	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๑	ปี ๒๕๖๒
ครัวเรือนที่ปลูก (ครัวเรือน)	๓๒๕	๒๕๘	๒๘๒	๓๗๑	๓๐๕
เนื้อที่ปลูก (ไร่)	๗๒๙	๖๘๒	๘๕๑	๒,๓๙๔	๒,๙๓๘.๖๕
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	๕๓๒	๔๗๙	๗๑๗	๒,๒๐๙	๒,๖๘๒.๗๒
ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	๑,๖๖๗.๖๙	๑,๒๖๕	๑,๓๗๗	๑,๖๗๙	๑,๙๓๐.๔๘
ผลผลิตรวม (ตัน)	๘๘๗.๒๑	๖๐๖	๙๘๗	๓,๗๐๘	๕,๑๗๙.๐๑
ราคาผลผลิตเฉลี่ย (บาท/กก.)	๔๙.๙๖	๕๐	๕๐	๕๐	๕๗.๓๙
รวมมูลค่า (ล้านบาท)	๔๔.๓๒	๓๐.๓๙	๔๙.๓๓	๑๘๕	๒๙๗.๒๑

๒) การผลิตผลผลิตสละ ปี ๒๕๖๒ แยกรายอำเภอ

ปี ๒๕๖๓ ข้อมูลครัวเรือนผู้ปลูกสละของจังหวัดพัทลุงรวมทั้งสิ้น ๓๐๕ ครัวเรือน โดยอำเภอป่าบอนมีผู้ปลูกสละมากที่สุด จำนวน ๒๖๒ ครัวเรือน รองลงมาอำเภอกงหรา จำนวน ๗๐ ครัวเรือน และอำเภอควนขนุน จำนวน ๖๙ ครัวเรือน

เนื้อที่รวมทั้งจังหวัด ๒,๙๓๘.๖๕ ไร่ อำเภอป่าบอนมีเนื้อที่รวมมากที่สุด จำนวน ๒,๐๘๒.๑๕ ไร่ รองลงมาอำเภอศรีบรรพต จำนวน ๑๒๗ ไร่ และอำเภอตะโหมด จำนวน ๑๑๘ ไร่

เนื้อที่ให้ผลรวมทั้งจังหวัด ๒,๖๘๒.๗๕ ไร่ อำเภอป่าบอนมีเนื้อที่ให้ผลมากที่สุด จำนวน ๑,๙๘๓ ไร่ รองลงมาอำเภอตะโหมด จำนวน ๑๑๒ ไร่ และอำเภอกงหรา จำนวน ๑๐๓ ไร่

ผลผลิตเฉลี่ย ๕,๑๐๐ ต้นต่อไร่ และผลผลิตรวม ๔,๑๖๕.๓๕ บาท ราคาผลผลิตเฉลี่ย ๖๐ บาท/กิโลกรัม แยกรายอำเภอได้ดังนี้ ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๓๓ - ๓๔

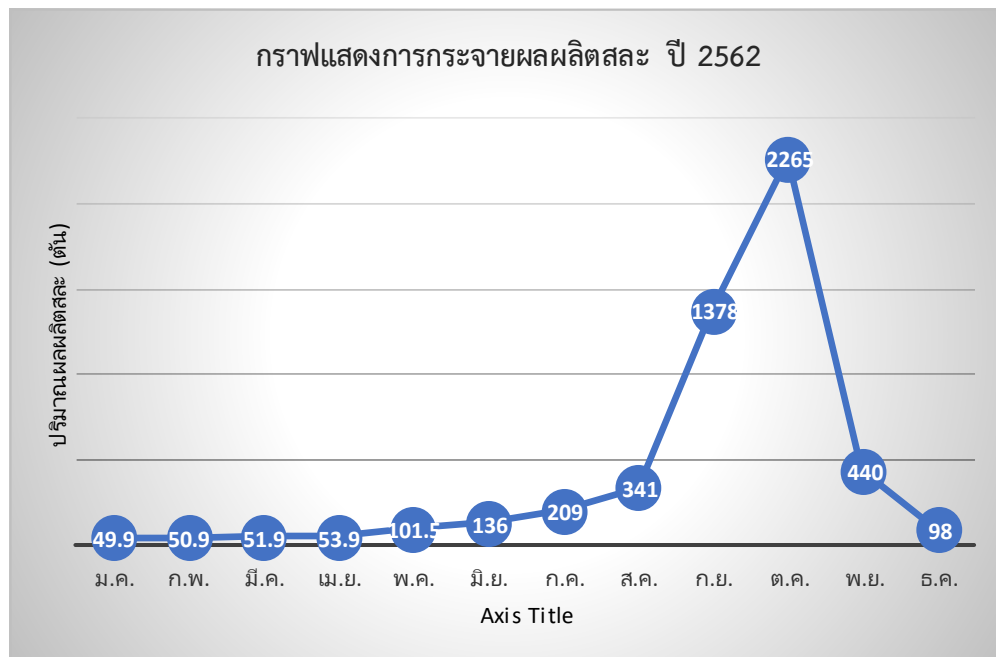
ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลการผลิตสละ ปี ๒๕๖๒ แยกรายอำเภอ

อำเภอ	ครัวเรือน ที่ปลูก	เนื้อที่ปลูก	เนื้อที่ให้ผล	ผลผลิตเฉลี่ย	ผลผลิตรวม	ราคา ผลผลิต	รวมมูลค่า
เมืองพัทลุง	๓๘.๐๐	๘๖.๐๐	๖๘.๐๐	๑,๔๕๐.๐๐	๙๘.๖๐	๓๖.๐๐	๓.๕๕
เขาชัยสน	๔๔.๐๐	๙๓.๕๐	๗๔.๐๐	๑,๐๐๐.๐๐	๗๔.๐๐	๕๐.๐๐	๓.๗๐
ควนขนุน	๖๙.๐๐	๑๐๒.๐๐	๘๔.๒๕	๙๙๐.๐๐	๘๓.๔๑	๔๖.๕๐	๓.๘๘
ปากพะยูน	๖.๐๐	๒๓.๐๐	๕๑.๐๐	๑,๐๐๐.๐๐	๕๑.๐๐	๕๐.๐๐	๒.๕๕
กงหรา	๗๐.๐๐	๑๐๓.๐๐	๑๐๓.๐๐	๑,๐๐๐.๐๐	๑๐๓.๐๐	๓๕.๐๐	๓.๖๑
ตะโหมด	๕๐.๐๐	๑๑๘.๐๐	๑๑๒.๐๐	๓,๓๐๐.๐๐	๓๖๙.๖๐	๕๐.๐๐	๑๘.๔๘
ศรีบรรพต	๔๓.๐๐	๑๒๗.๐๐	๗๕.๐๐	๑,๒๕๐.๐๐	๙๓.๗๕	๕๐.๐๐	๔.๖๙
ป่าบอน	๒๙๒.๐๐	๒,๐๘๒.๑๕	๑,๙๘๓.๕๐	๕,๑๐๐.๐๐	๔,๑๖๕.๓๕	๖๐.๐๐	๒๔๙.๙๒
บางแก้ว	๒๖.๐๐	๕๐.๐๐	๒๖.๐๐	๑,๐๕๐.๐๐	๒๗.๓๐	๓๕.๐๐	๐.๙๖
ป่าพะยอม	๔๐.๐๐	๑๐๒.๐๐	๖๐.๐๐	๑,๕๐๐.๐๐	๙๐.๐๐	๕๐.๐๐	๔.๕๐
ศรีนครินทร์	๒๗.๐๐	๕๒.๐๐	๔๖.๐๐	๕๐๐.๐๐	๒๓.๐๐	๖๐.๐๐	๑.๓๘
รวม	๗๐๕	๒,๙๓๘.๖๕	๒,๖๘๒.๗๕	๑,๙๓๐.๔๘	๕,๑๗๙.๐๑	๕๗.๓๙	๒๙๗.๒๑

ตารางที่ ๒๐ แสดงการกระจายปริมาณผลผลิตสละ(ตัน) ในจังหวัดพัทลุงแยกรายอำเภอ

ลำดับ	อำเภอ	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
๑	เมืองพัทลุง	๒	๒	๒	๒	๒	๑๐	๑๙	๔๙	๕	๒	๒	๑	๙๘.๐๐
๒	เขาชัยสน	๑	๑	๑	๑	๑	๒	๒	๑๗	๓๘	๕	๑	๑	๗๔.๐๐
๓	ควนขนุน	๑	๑	๑	๒	๒	๒	๑๖	๔๑	๑๒	๒	๒	๒	๘๓.๔๑
๔	ปากพะยูน	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	๑	๑๐	๒๕	๑๐	๑	๐.๕	๐.๕	๕๑.๐๐
๕	งหรา	-	-	๑	๑	๑	๒๖	๖๒	๑๐	๑	๑	-	-	๑๐๓.๐๐
๖	ตะโหมด	๓	๓	๓	๓	๗	๗	๗	๔๐	๑๘๕	๙๓	๑๑	๗	๓๖๙.๖๐
๗	ศรีบรรพต	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑๙	๔๗	๑๙	๑	-	๙๓.๗๕
๘	ป่าบอน	๔๑	๔๑	๔๑	๔๑	๘๔	๘๔	๘๔	๑๒๕	๑,๐๔๑	๒,๐๘๓	๔๑๖	๘๔	๔,๑๖๕.๓๕
๙	บางแก้ว	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๕	๐.๕	๒	๔	๑๔	๕	๐.๕	-	๒๗.๓๐
๑๐	ป่าพะยอม	-	๑	๑	๒	๒	๒	๔	๙	๑๘	๔๕	๔	๒	๙๐.๐๐
๑๑	ศรีนครินทร์	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๒	๐.๕	๐.๕	๒	๒	๗	๙	๒	๐.๕	๒๓.๐๐
	รวม	๕๐	๕๑	๕๒	๕๔	๑๐๑	๑๓๕	๒๑๐	๓๔๑	๑,๓๗๘	๒,๒๖๘	๔๔๐	๙๘	๕,๑๗๙.๐๐

การกระจายปริมาณผลผลิตสละในจังหวัดพัทลุงแยกรายอำเภอ พบว่าอำเภอป่าบอนมีผลผลิตออกสู่ตลาดมากที่สุด จำนวน ๔,๑๖๕.๓๕ ตัน รองลงมาอำเภอตะโหมด จำนวน ๓๖๙.๖๐ ตัน อำเภองหรา จำนวน ๑๐๓.๐๐ ตัน อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน ๙๘.๐๐ ตัน อำเภอศรีบรรพต จำนวน ๙๓.๗๕ อำเภอป่าพะยอม จำนวน ๙๐.๐๐ ตัน อำเภอควนขนุน จำนวน ๘๓.๔๑ ตัน อำเภอชัยสน จำนวน ๗๔.๐๐ ตัน อำเภอปากพะยูน จำนวน ๕๑.๐๐ ตัน อำเภอบางแก้ว จำนวน ๒๗.๓๐ ตัน และอำเภอศรีนครินทร์ให้ผลผลิตน้อยที่สุด จำนวน ๒๓.๐๐ ตัน

จากกราฟแสดงการกระจายผลผลิตสละ(ตัน) ในปี ๒๕๖๒ พบว่าผลผลิตสละจะออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนตุลาคม จำนวน ๒,๒๖๕ ตัน รองลงมาเดือนกันยายน จำนวน ๑,๓๗๘ ตัน เดือนพฤศจิกายน จำนวน ๔๔๐ ตัน และเดือนสิงหาคม จำนวน ๓๔๑ ตัน ส่วนเดือนที่ให้ผลผลิตสละน้อยที่สุด คือ เดือนมกราคม จำนวน ๔๙.๙๐ ตัน

ตารางที่ ๒๑ แสดงเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP สินค้าสละ

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่					มาตรฐาน สินค้าเกษตร	วันได้รับการรับรอง	วันที่สิ้นสุดการรับรอง
		บ้านเลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด			
1	นายนาที เกตุชู	433	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
2	นางบุญราย อินแป้น	298	1	แพรกหา	ควนขนุน	พัทลุง	GAP	17-09-2561	16-09-2564
3	นายรุ่งน หลิบแก้ว	217	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
4	นายนัน ชูเอียด	150	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2562	20-07-2565
5	นายนัน ชูเอียด	150	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-07-2559	20-07-2565
6	นายกิตติวัชร หนูเพชร	307	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-12-2561	20-12-2564
7	นายกิตติวัชร หนูเพชร	307	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-12-2561	20-12-2564
8	นายเอกสิทธิ์ สมุทเสนีโต	185	2	คลองเฉลิม	กงหรา	พัทลุง	GAP	21-12-2561	20-12-2564
9	นายจรรยา ปุรินทราภิบาล	268	4	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
10	นางสุพัฒน์ เสนใส	272	5	ชุมพล	ศรีนครินทร์	พัทลุง	GAP	26-05-2560	25-05-2563
11	นางสาวนฤมล เรืองสังข์	146	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
12	นายพิน เสนใส	272	5	นาท่อม	เมืองพัทลุง	พัทลุง	GAP	26-05-2560	24-06-2563
13	นายปรีชา ชูเอียด	367	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2562	04-08-2565

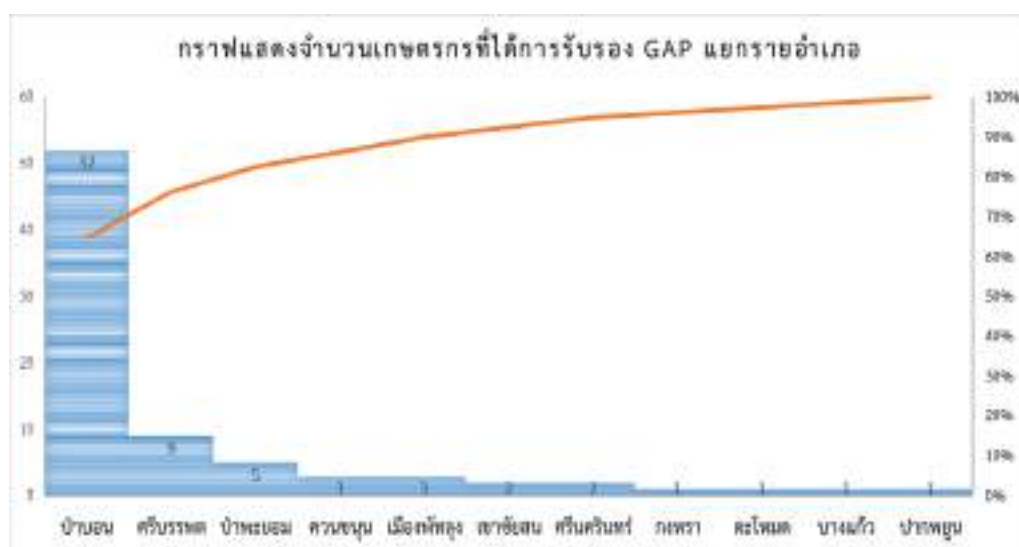
ที่	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่					มาตรฐาน สินค้าเกษตร	วันได้รับการรับรอง	วันที่สิ้นสุดการรับรอง
		บ้านเลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด			
14	นางยาด๊ะ หน่องมา	321	2	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	26-11-2561	25-11-2564
15	นางยุพรรณ อนุภัทรพงศา	280	2	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	24-02-2563	23-02-2566
16	นายอุดมกิจ เอียดเกื้อ	52	5	เขาปู่	ศรีบรรพต	พัทลุง	GAP	21-09-2560	20-09-2563
17	นายวิเชียร ธรรมพุดโช	141	4	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2562	20-08-2565
18	นายพิน เสนใส	272	5	นาท่อม	เมืองพัทลุง	พัทลุง	GAP	25-06-2560	24-06-2563
19	นายสมหมาย ตาแก้ว	469	2	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	26-08-2562	25-08-2565
20	นายสมโภช บัวชุม	185	4	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2562	20-08-2565
21	นางยุพิน เพ็งอินทร์	83	3	นาท่อม	เมืองพัทลุง	พัทลุง	GAP	25-06-2560	24-06-2563
22	นายถัน คำเรือง	6	5	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2562	20-08-2565
23	นายถัน คำเรือง	6	5	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2559	20-08-2565
24	นายแผ้ว พริกแก้ว	112	5	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2562	20-08-2565
25	นายตะหวา เห็นดิน	351	6	โคกสัก	บางแก้ว	พัทลุง	GAP	25-04-2560	24-04-2563
26	นายทวี นุ่นด้วง	385	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	26-11-2561	25-11-2564
27	นางระเบียบ ตาแก้ว	125	6	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	26-11-2561	25-11-2564
28	นายบุญสนธิ เพชรเรือง	120	6	เกาะเต่า	ป่าพะยอม	พัทลุง	GAP	27-12-2562	26-12-2565

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่					มาตรฐาน สินค้าเกษตร	วันได้รับการรับรอง	วันที่สิ้นสุดการรับรอง
		บ้านเลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด			
29	นายกุลพงศ์ ปานจันทร์	44	8	เกาะเต่า	ป่าพะยอม	พัทลุง	GAP	03-05-2562	02-05-2565
30	นายกุลพงศ์ ปานจันทร์	44	8	เกาะเต่า	ป่าพะยอม	พัทลุง	GAP	03-05-2562	02-05-2565
31	นายกุลพงศ์ ปานจันทร์	44	8	เกาะเต่า	ป่าพะยอม	พัทลุง	GAP	03-05-2562	02-05-2565
32	นางศศิมา คงใหม่	4	5	เขาปู่	ศรีบรรพต	พัทลุง	GAP	21-09-2560	20-09-2563
33	นางศศิมา คงใหม่	4	5	เขาปู่	ศรีบรรพต	พัทลุง	GAP	21-09-2560	20-09-2563
34	นายเทพบุญญา ชูปาน	94	6	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	31-08-2562	30-08-2565
35	นายอุดมกิจ เอียดเกื้อ	52	5	เขาปู่	ศรีบรรพต	พัทลุง	GAP	21-09-2560	20-09-2563
36	นายสมหมาย ตาแก้ว	469	2	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	25-08-2565
37	นางมาตี บุญรุ่ง	93	4	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
38	นายพนม นิลแก้ว	87	4	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
39	นายสมหมาย ตาแก้ว	469	2	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	25-08-2565
40	นายบุญสนิท เพชรเรือง	120	6	เกาะเต่า	ป่าพะยอม	พัทลุง	GAP	27-12-2562	26-12-2565
41	นายสมพงศ์ พรหมแก้ว	35	5	เขาปู่	ศรีบรรพต	พัทลุง	GAP	21-09-2560	20-09-2563
42	นายเตียน ศรีหนูสุด	221/23	2	โคกม่วง	เขาชัยสน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
43	นายอุดมกิจ เอียดเกื้อ	52	5	เขาปู่	ศรีบรรพต	พัทลุง	GAP	21-09-2560	20-09-2563

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่					มาตรฐาน สินค้าเกษตร	วันได้รับการรับรอง	วันที่สิ้นสุดการรับรอง
		บ้านเลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด			
44	นายหนูขาว ขาวเผือก	116	10	ตะโหนด	ตะโหนด	พัทลุง	GAP	21-07-2562	20-07-2565
45	นายปรีชา ชูเอียด	367	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	05-08-2559	04-08-2565
46	นายนัน ชูเอียด	150	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	31-08-2559	20-07-2565
47	นายทรง แสงดำ	107	5	ปันแต	ควนขนุน	พัทลุง	GAP	26-09-2562	25-09-2565
48	นายพบ ชูทอง	133	5	ปันแต	ควนขนุน	พัทลุง	GAP	26-09-2562	25-09-2565
49	นายระโหด หมัดหมาน	26	2	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
50	นายประสพ นิลแก้ว	38	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
51	นายสมคิด วาสูเทพ	358	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
52	นายสมปอง เหมือนจันทร์	239	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
53	นายคล้าย จิตตเกต	257	4	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
54	นางสุมาลัย แก้วยวน	57	4	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
55	นายตรีทศพล ตาแก้ว	421	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	26-11-2561	25-11-2564
56	นายปรีชา เลื่อนแก้ว	18	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	21-08-2560	20-08-2563
57	นายตรีทศพล ตาแก้ว	421	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	26-11-2561	25-11-2564
58	นายวรวิทย์ วุ่นน้อย	118	6	ลำสินธุ์	ศรีนครินทร์	พัทลุง	GAP	23-08-2561	22-08-2564

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่					มาตรฐาน สินค้าเกษตร	วันได้รับการรับรอง	วันที่สิ้นสุดการรับรอง
		บ้านเลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด			
59	นางประทุม ทองพุด	215	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
60	นายห้าสัน รุ่งสวัสดิ์	309	1	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
61	นายสุจิน หนูอ่อน	2	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
62	นายพัฒนา ชมบุญ	380	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
63	นายสุจิน หนูอ่อน	2	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
64	นายบุญรัตน์ มาน้อย	82	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
65	นายเสถียร สงเล็ก	35	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
66	นายเสถียร สงเล็ก	35	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
67	นางสมใจ หมัดหมาน	73	2	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
68	นายจบ ชูเอียด	160	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
69	นางวรรณมา ไชยะ	359	2	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
70	นายขับ รักเกิด	44	6	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
71	นางวีรวรรณ ย้อยแสง	292	2	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
72	นางยุพิน มलयงค์	14	9	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
73	นายอุสมาน หล้าจะนะ	352	2	หนองธง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ที่อยู่					มาตรฐาน สินค้าเกษตร	วันได้รับการรับรอง	วันที่สิ้นสุดการรับรอง
		บ้านเลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด			
74	นายนาที เกตุชู	433	9	หนองจ้ง	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2561	19-09-2564
75	นางละเอียด นิมน้อย	32	7	ตะพาน	ศรีบรรพต	พัทลุง	GAP	20-02-2562	19-02-2565
76	นายณรงค์ แก้วสองเมือง	252	10	หารเทา	ปากพะยูน	พัทลุง	GAP	19-03-2562	18-03-2565
77	นายประจวบ เกลี้ยงจันทร์	132	6	ทุ่งนารี	ป่าบอน	พัทลุง	GAP	20-09-2562	19-09-2565
78	นายจรูญ ช่วยเอียด	115	7	เขาย่า	ศรีบรรพต	พัทลุง	GAP	20-09-2562	19-09-2565
79	นายจรูญ ช่วยเอียด	115	7	เขาย่า	ศรีบรรพต	พัทลุง	GAP	20-09-2562	19-09-2565
80	นางสาวสุทธิษา เหตุทอง	94	11	โคกม่วง	เขาชัยสน	พัทลุง	GAP	23-12-2562	22-12-2565

จากกราฟแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรผู้ปลูกสละอำเภอป่าบอนจะได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวนมากที่สุด จำนวน ๕๒ ราย รองลงมาเป็นอำเภอศรีบรรพต จำนวน ๙ ราย อำเภอป่าพะยอม จำนวน ๕ ราย อำเภอควนขนุนและอำเภอเมืองพัทลุง จำนวน ๓ ราย อำเภอเขาชัยสนและอำเภอศรีนครินทร์ จำนวน ๒ ราย อำเภอกงหรา อำเภอตะโหมด อำเภอบางแก้ว และอำเภอปากพะยูน จำนวน ๑ ราย รวมทั้งหมด ๘๐ ราย

๔.๒ สถานการณ์การตลาดสละของจังหวัดพัทลุง

๔.๒.๑ สถานการณ์ราคา

ราคาสละที่เกษตรกรขายได้ในจังหวัดพัทลุง มีแนวโน้มสูงขึ้น จากข้อมูลปี ๒๕๕๘ จากราคาเฉลี่ย ๔๙.๙๖ บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นเป็น ๕๐.๐๐ บาทต่อกิโลกรัมในปี ๒๕๕๙ และราคาเฉลี่ยคงที่ในปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑ ที่ ๕๐.๐๐ บาทต่อกิโลกรัม และเพิ่มขึ้นเป็น ๕๗.๓๘ บาทต่อกิโลกรัมในปี ๒๕๖๒ โดยราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้จากปี ๒๕๖๑-๒๕๖๒ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๖

สำหรับมูลค่ารวมของสละในปี ๒๕๕๘ มีมูลค่า ๔๔.๓๒ ล้านบาท ลดลงในปี ๒๕๕๙ เหลือ ๓๐.๒๙ ล้านบาท และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี ๒๕๖๐ มีมูลค่ารวม ๔๙.๓๓ ล้านบาท ในปี ๒๕๖๑ มีมูลค่ารวม ๑๘๕ ล้านบาท และในปี ๒๕๖๒ มีมูลค่า ๒๙๗.๒๑ ล้านบาท โดยมูลค่ารวมของสละจากปี ๒๕๖๑-๒๕๖๒ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖๕ รายละเอียดดังตารางที่ ๒๒

ตารางที่ ๒๒ แสดงผลผลิตรวม ราคา และมูลค่ารวมของสละ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒

รายการ	ผลผลิตรวม (ตัน)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ปี ๒๕๕๘	๘๘๗.๒๑	๔๙.๙๖	๔๔.๓๒
ปี ๒๕๕๙	๖๐๖	๕๐	๓๐.๒๙
ปี ๒๕๖๐	๙๘๗	๕๐	๔๙.๓๓
ปี ๒๕๖๑	๓,๗๐๘	๕๐	๑๘๕
ปี ๒๕๖๒	๕,๑๗๙.๐๑	๕๗.๓๘	๒๙๗.๒๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

๔.๒.๒ ช่องทางการตลาด

- จำหน่ายโดยตรงที่สวน มีพ่อค้ามารับซื้อหน้าสวน
- จำหน่ายที่สวน สวนสละเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง
- แปรรูปจำหน่าย
- จำหน่ายทางออนไลน์ ได้แก่ ทางเฟสบุ๊ก ไลน์แอปพลิเคชัน แล้วขนส่งทางไปรษณีย์
- วางจำหน่าย ณ แหล่งท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายสินค้า OTOP

๔.๒.๓ แหล่งจำหน่าย

สละจังหวัดพัทลุงมีผลผลิตยังไม่พอกับความต้องการของตลาด และตลาดที่สำคัญ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสตูล และ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

บทที่ ๕ สรุปผลการศึกษา

๕.๑ สรุปผลการศึกษา

จังหวัดพัทลุง มีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตร ๑,๕๔๓,๑๗๐ ไร่ หรือร้อยละ ๗๒.๑๐ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยเป็นพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด จำนวน ๑,๐๐๑,๙๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๓ พื้นที่นาข้าว ๑๓๖,๓๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๔ ปาล์มน้ำมัน ๙๙,๔๒๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๔ ไม้ผล ๓๙,๕๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๖ ไม้ยืนต้น ๑๑,๙๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๘ พืชไร่ ๘,๕๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๕ พืชผัก ๖,๘๘๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๕ พื้นที่ปศุสัตว์ ๑๓,๓๖๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๗ พื้นที่ประมง ๑๐,๘๕๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๐ และพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ๒๑๔,๒๙๔ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๙ ของพื้นที่ทำการเกษตร

สำหรับสละที่มีถิ่นกำเนิดในไทยมี ๔ ชนิด ได้แก่ สละหม้อ สละเสน สละเนินวง และสละพันธุ์สุมาลี สายพันธุ์สละที่มีการปลูกในจังหวัดพัทลุง มีจำนวน ๓ สายพันธุ์ ประกอบด้วย สละพันธุ์สุมาลี สละพันธุ์เนินวง และสละพันธุ์อินโด ซึ่งนำเข้าพันธุ์จากต่างประเทศ โดยทั่วไปสละสามารถปลูกได้ดีเกือบทุกสภาพพื้นที่ แต่พื้นที่ที่เหมาะสม ควรมีความลาดเอียงไม่ควรเกิน ๑๕% ไม่มีน้ำท่วมขัง ลักษณะดินควรเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนปนเหนียวที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง ระบายน้ำดี มีชั้นดินลึกไม่น้อยกว่า ๑ เมตร ระดับน้ำใต้ดินลึกมากกว่า ๕๐ เซนติเมตร มีค่าความเป็นกรด-ด่าง อยู่ระหว่าง ๕.๐ - ๖.๕ อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๒๐-๔๐ องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตรต่อปี และการกระจายตัวของฝนดี ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๖๐-๗๐% มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดช่วงฤดูแล้ง น้ำควรสะอาดไม่มีสารอินทรีย์และอนินทรีย์ที่เป็นพิษปนเปื้อน

โรคและแมลงศัตรูที่สำคัญในสละ ได้แก่ โรคผลเน่า โรคใบจุด แมลงศัตรูที่สำคัญ ตัวแรด มะพร้าว ตัวงวงมะพร้าว และตัวเจาะผลสละ

ผลการดำเนินการโครงการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ของภาค (สินค้าไม้ผล) จังหวัดพัทลุง ได้ดำเนินโครงการฯ ภายใต้โครงการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์และเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ภาคใต้ จังหวัดพัทลุงวางแนวทางการพัฒนาในเชิงรุก เพื่อสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการผลิตที่จะมุ่งสู่การมีรายได้ของเกษตรกร ซึ่งมีผลการดำเนินงานดังนี้

๑. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เหมาะสม มีเกษตรกรเป้าหมายรวม ๔๐ คน ประกอบด้วย คณะกรรมการเครือข่ายไม้ผลอัตลักษณ์สละเมืองลุง และสมาชิกเครือข่าย รวมจำนวน ๓๐ คน และเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและอำเภอ จำนวน ๑๐ คน

๒. นำเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ศึกษาดูงานการพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์กับแหล่งผลิตอื่น ณ สวนสละอาทิตย์ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยสมาชิกได้ร่วมศึกษาดูงานได้นำเทคนิคการบริหารจัดการสวน การบริหารจัดการตลาดให้มีความคุ้มค่า และเทคนิคกลยุทธ์การตลาดนำไปปรับใช้ในสวนของตนเอง

๓. จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จำนวน ๘ แปลง ในอำเภอ เมืองพัทลุง อำเภอกงหรา อำเภอตะโหมด อำเภอศรีบรรพต อำเภอบางแก้ว อำเภอป่าพะยอม อำเภอละ ๑ แปลง และอำเภอป่าบอน จำนวน ๓ แปลง

๔. ดำเนินการประชุมเครือข่ายไม้ผลอัตลักษณ์พัทลุง ประชุมทุก ๒ เดือน

การดำเนินงานเครือข่ายไม้ผลอัตลักษณ์ (สละ) ระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อทำหน้าที่ ส่งเสริมการผลิต การตลาดสละ ให้มีการผลิตที่เหมาะสม สินค้ามีคุณภาพ ราคาสูง ตลาดมีความต้องการ พร้อมทั้งได้ออกแบบตราสัญลักษณ์ ดังนี้

ความหมายตราสัญลักษณ์

ผลผลิตสละ หมายถึง สละไม้ผลอัตลักษณ์ พันธุ์เนืวนาง สุมาลี และอินโด

ภูเขาอกทะเล หมายถึง สัญลักษณ์จังหวัดพัทลุง

วงกลมสีเขียว หมายถึง ความร่วมมือ ความเป็นหนึ่งเดียวของเกษตรกรผู้ปลูกสละ

สละเมืองลุง หมายถึง สละไม้ผลอัตลักษณ์

๕.๒ แผนงาน/โครงการภายใต้จังหวัดที่เกี่ยวข้องกับสละ ปี ๒๕๖๔

ชื่อโครงการ : โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปรรูปสละเชิงการค้าแบบครบวงจร (DS)

กิจกรรม : ๑. พัฒนาศูนย์เรียนรู้การแปรรูปสละ เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในแปลงเกษตร

๒. เพิ่มและขยายพื้นที่ปลูก

๓. พัฒนาโรงเรือนเพื่อการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม

๔. การแปรรูปสละเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่ม และต่อยอดการสร้างแบรนด์พัทลุง “สละทุ่งนารี” แปลงใหญ่สละตำบลทุ่งนารีอำเภอป่าบอน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานเกษตรจังหวัดงหวัดงพัฒนาจังหวัด

งบประมาณ : งบพัฒนาจังหวัด ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๕.๓ ยุทธศาสตร์พัฒนาผลไม้ไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ -๒๕๖๔

๑. หลักการสำคัญ

๑) ให้ความสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาผลไม้เศรษฐกิจหลัก ๗ ชนิด ได้แก่ ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง ลำไย ลิ้นจี่ และมะม่วง

๒) ผลิตผลไม้ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของคู่ค้า

๓) สนับสนุนให้กลไกตลาดผลไม้ภายในประเทศดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ดำเนินงานตามข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) และกฎระเบียบ มาตรการต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผลไม้ไทย

๕) ดำเนินงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายในการสร้างความเข้มแข็งด้านการผลิต การตลาด การบริหารจัดการองค์กรเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

๒. วิสัยทัศน์

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตและตลาดผลไม้เมืองร้อนที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๓. พันธกิจ

๑) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการลดต้นทุน การพัฒนาคุณภาพและขยายการผลิตนอกฤดู และการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อสร้างโอกาสการตลาดและเพิ่มรายได้จากการผลิต

๒) เพิ่มมูลค่าของผลผลิต โดยพัฒนาและส่งเสริมการแปรรูปที่เน้นการต่อยอดผลงานวิจัยด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสู่การผลิตเชิงอุตสาหกรรม

๓) ขยายตลาดภายในประเทศและตลาดส่งออกต่างประเทศ โดยพัฒนาตลาดกลางผลไม้ สนับสนุนการกระจายสินค้าของภาคเอกชน การเชื่อมโยงการตลาด รวมทั้งให้ความสำคัญทั้งตลาดหลักเดิม ตลาดใหม่ และตลาดเพื่อนบ้านชายแดน และการเจรจาแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก

๔) ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การบริโภคผลไม้ไทยทั้งในและต่างประเทศ

๕) พัฒนาการองค์กรและเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

๖) พัฒนาการรับรองคุณภาพสินค้าไม้ผลเมืองร้อน

๗) จัดทำระบบฐานข้อมูลไม้ผล ให้มีครบถ้วนในทุกด้าน ถูกต้อง ทันเหตุการณ์และเป็นเอกภาพ

๔. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้มีกรอบทิศทางการพัฒนาการผลิต การตลาดและการบริหารจัดการผลไม้อย่างเป็นระบบ มีเอกภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาผลไม้ได้อย่างยั่งยืน

๒) เพื่อให้เกษตรกรชาวสวนผลไม้มีความมั่นคงในอาชีพ รายได้ และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๓) เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลไม้ไทยและขยายการส่งออกให้มากขึ้น

๔) เพื่อให้มีฐานข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดที่ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงได้

๕. เป้าหมายหรือเป้าประสงค์

๑) สร้างเสถียรภาพราคาผลไม้ โดยค่าเฉลี่ยของราคาเกษตรกรขายได้จะไม่ต่ำกว่าต้นทุนการผลิต ส่งผลให้มูลค่าของผลไม้ตามราคาเกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้น และเพิ่มผลตอบแทนให้แก่เกษตรกร

- เป้าหมายผู้ปลูกไม้ผลเศรษฐกิจหลักที่มีศักยภาพในการส่งออก ไม่น้อยกว่า ๓ ชนิด (ทุเรียน มังคุด ลำไย มะม่วง)

- เป้าหมายผู้ปลูกไม้ผลเศรษฐกิจหลักเพื่อการบริโภคภายในประเทศ ไม่น้อยกว่า ๓ ชนิด (เงาะ ลองกอง ลิ้นจี่) โดยมีกำไรสุทธิเฉลี่ยในภาพรวมของไม้ผลเศรษฐกิจทั้ง ๒ กลุ่ม เมื่อดำเนินการผลิตภายใต้สภาวะภูมิอากาศปกติเพิ่มขึ้นจาก ๑๑,๐๐๐ บาท/ไร่ ในปี ๒๕๕๘ เป็น ๑๔,๓๐๐ บาท/ไร่ ในปี ๒๕๖๔

๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาผลไม้ไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาผลไม้ไทย ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์หลัก ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การบริหารจัดการการผลิต ประกอบด้วย ๒ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพการผลิต และกลยุทธ์ที่ ๒ การบริหารจัดการการผลิต

- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การบริหารจัดการการตลาด ประกอบด้วย ๔ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาตลาดในประเทศ กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาตลาดส่งออกต่างประเทศ กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลไม้สดและผลิตภัณฑ์แปรรูป และกลยุทธ์ที่ ๔ การส่งเสริมการบริโภคผลไม้และการประชาสัมพันธ์

- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย ๓ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ ๑ วิจัยด้านการผลิต กลยุทธ์ที่ ๒ วิจัยด้านการตลาด และกลยุทธ์ที่ ๓ การบริหารจัดการงานวิจัย

- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาองค์การและเกษตรกร ประกอบด้วย ๒ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้องค์กรและเกษตรกร

การพัฒนาการเกษตรรายเดี่ยว

- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ มี ๑ กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ

๖.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การบริหารจัดการการผลิต

๖.๑.๑ กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพการผลิต

๑) การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาคูณภาพผลไม้ทั้งในและนอกฤดู โดยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มคุณภาพการผลิต จัดอบรมและศึกษาดูงานสวนไม้ผลที่ประสบความสำเร็จ จัดทำแปลงเรียนรู้แก่เกษตรกร ส่งเสริมการผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมการผลิตมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และส่งเสริมการผลิตไม้ผลนอกฤดูในพื้นที่ที่มีศักยภาพและมีตลาดรองรับ รวมทั้งการจัดระบบการผลิต และการวางแผนการผลิตในแต่ละพื้นที่เพื่อให้มีผลผลิตต่อเนื่องตลอดปี

๒) ส่งเสริมการผลิตตามเขตความเหมาะสม (Zoning) โดยสำรวจพื้นที่ปลูกไม้ผล จัดทำแผนที่ที่เหมาะสมต่อการผลิตไม้ผลและขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกไม้ผล ส่งเสริมการผลิตในเขตพื้นที่เหมาะสม (S๑ และ S๒) ที่มีตลาดและโรงงานอุตสาหกรรมรองรับอย่างต่อเนื่อง สำรวจข้อมูลแหล่งน้ำ และจัดหาแหล่งน้ำสนับสนุนให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร

๓) ส่งเสริมการผลิตตามมาตรฐาน GAP และ เกษตรอินทรีย์ โดยส่งเสริมการผลิตตามมาตรฐาน GAP รายพืช และเกษตรอินทรีย์ จัดทำฐานข้อมูลผู้ผลิตไม้ผลตามระบบ GAP และเกษตรอินทรีย์ เร่งรัดการผลักดันมาตรฐาน GAP ให้เป็นมาตรฐานบังคับ

๔) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านไม้ผล โดยจัดทำและปรับปรุงมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านผลไม้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรผลิตผลไม้ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านไม้ผล

๕) ส่งเสริมการเฝ้าระวังและพัฒนาการเตือนภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยจัดทำแผนเตรียมรับสถานการณ์ภัยพิบัติด้านการเกษตร เช่น การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัย การกำหนดช่วงเวลาในการเฝ้าระวังภัย การกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ปัญหาในด้านการป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟูและปฏิทินการระบาด การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพยากรณ์และแจ้งเตือนภัย

๖.๑.๒ กลยุทธ์ที่ ๒ การบริหารจัดการการผลิต

โดยศึกษาความต้องการผลผลิตของตลาด สํารวจ วิเคราะห์ สรุปรายข้อมูลด้านปริมาณผลผลิต ชนิดพืช พันธุ์ ช่วงระยะเวลาผลผลิตออกสู่ตลาดในแต่ละพื้นที่แหล่งผลิต ทำแผนการกระจายผลผลิตออกจากแหล่งผลิตไปยังตลาดปลายทาง และการประกันความเสี่ยงให้กับเกษตรกร โดยการประกันราคาพืชผล

๖.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การบริหารจัดการการตลาด

๖.๒.๑ กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาตลาดในประเทศ

โดยเพิ่มประสิทธิภาพของตลาดกลางในแหล่งผลิต เพิ่มปริมาณการรวบรวมและจำหน่ายผลผลิตคุณภาพผ่านสถาบันเกษตรกร ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายสินค้าไปยังจังหวัดนอกแหล่งผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลการนำเข้าผลไม้จากต่างประเทศ ส่งเสริมการสร้างช่องทางการตลาดรูปแบบใหม่ ส่งเสริมการสร้างระบบตลาดออนไลน์

๖.๒.๒ กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาตลาดส่งออกต่างประเทศ

สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนในการดำเนินงานศูนย์กระจายสินค้าในต่างประเทศ สนับสนุนการเปิดตลาดใหม่ สนับสนุนการรักษาและขยายตลาดเดิม การแก้ไขปัญหาอุปสรรคด้านกฎระเบียบการส่งออก/นำเข้า และการพัฒนาเครือข่ายการส่งออกและระบบโลจิสติกส์

๖.๒.๓ กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลไม้สดและผลิตภัณฑ์แปรรูป

การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปผลไม้ โดยวิเคราะห์และจัดทำฐานข้อมูลการแปรรูปผลไม้ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลไม้สดและแปรรูป โดยพัฒนาและส่งเสริมการบรรจุภัณฑ์ที่มีคุณภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มต่อผลิตภัณฑ์

๖.๒.๔ กลยุทธ์ที่ ๔ การส่งเสริมการบริโภคผลไม้และการประชาสัมพันธ์

ประชาสัมพันธ์แหล่งผลิตผลไม้คุณภาพดี รมรณรงค์ส่งเสริมการบริโภคผลไม้และผลิตภัณฑ์ทั้งในและต่างประเทศ โดยจัดประชาสัมพันธ์คุณภาพประโยชน์ และสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมการบริโภคผลไม้ไทย ส่งเสริมตราสินค้าผลไม้ไทยและผลิตภัณฑ์แปรรูปผ่านสื่อต่างๆ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และส่งเสริมเพื่อกระตุ้นการบริโภคผลไม้ในช่วงฤดูการ เข้าร่วมงานแสดงสินค้าในงานเทศกาลผลไม้หรือเทศกาลอาหารนานาชาติ ส่งเสริมการบริโภคผลไม้ไทยในลักษณะบูรณาการกับส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย

๖.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การวิจัยและพัฒนา

๖.๓.๑ กลยุทธ์ที่ ๑ วิจัยด้านการผลิต

โดยวิจัยการพัฒนาคุณภาพผลผลิต พัฒนางานวิจัยเพื่อหาแนวทาง วิธีการ และเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ในการเพิ่มคุณภาพผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต การผลิตผลไม้นอกฤดู วิจัยเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อรักษาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าผลผลิตตั้งแต่หลังเก็บเกี่ยวจากแหล่งผลิตจนถึงตลาดผู้บริโภค และวิจัยการแปรรูปผลิตภัณฑ์

๖.๓.๒ กลยุทธ์ที่ ๒ วิจัยด้านการตลาด

โดยวิจัยพฤติกรรมกรรมการบริโภคผลไม้ อัตราการบริโภค ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคทั้งผลไม้ไทยและผลไม้นำเข้าจากต่างประเทศ วิจัยระบบโลจิสติกส์มีผลทั้งเส้นทางบก ทางน้ำ

และทางอากาศ วิจัยคุณค่าทางโภชนาการและการใช้ประโยชน์ของผลไม้ การใช้ประโยชน์จากผลไม้ให้เกิดความคุ้มค่ามากขึ้น

๖.๓.๓ กลยุทธ์ที่ ๓ การบริหารจัดการงานวิจัย

มีหน่วยงานกลางในการกำกับดูแล การรวบรวมงานวิจัย การเข้าถึง และใช้ประโยชน์งานวิจัย และมีมาตรฐานรับรองงานวิจัย

๖.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาการและเกษตรกร

๖.๔.๑ กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้องค์กรและเกษตรกร

โดยจัดตั้งกลุ่มและสร้างเครือข่าย ส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งและบริหารจัดการกลุ่มอย่างมีส่วนร่วมของสมาชิก เชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี การผลิตและการจัดการการผลิตให้สอดคล้องกับตลาด พัฒนาการเกษตรกร สร้างความเข้มแข็งให้องค์กรเกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ จัดเวทีเสวนากลุ่มเครือข่ายระหว่างกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันรวมทั้งจัดอบรมความรู้การบริหารจัดการธุรกิจในกลุ่มและเครือข่าย การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นองค์กรเกษตรกรที่ถูกต้องตามกฎหมาย

๖.๔.๒ การพัฒนาการเกษตรรายเดี่ยว

การพัฒนาเกษตรกรรายใหม่ให้สามารถเป็นผู้ประกอบการได้เอง

๖.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ

๖.๕.๑ กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ

พัฒนาฐานข้อมูลด้านการผลิตการตลาดที่ครอบคลุมผลไม้เมืองร้อนและกิ่งเมืองร้อน โดยจัดทำฐานข้อมูลแหล่งผลิตไม้ผลคุณภาพทั้งในฤดูและนอกฤดู ข้อมูลองค์ความรู้ด้านไม้ผล เช่น ชนิดผลไม้ คุณค่าทางโภชนาการ และผลิตภัณฑ์แปรรูป ข้อมูลด้านการผลิต การตลาด ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพยากรณ์และแจ้งเตือนภัย ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ มีหน่วยงานกลางในการกำกับดูแล การรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลไม้ผลแบบครบวงจร

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาผลไม้ไทยสู่การปฏิบัติ ได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการ ๒ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาผลไม้ไทยอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน และคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ผลไม้ไทย ในการกำกับดูแล และติดตามการดำเนินงานแผนงาน โครงการและงบประมาณ คณะอนุกรรมการ ทุกคณะภายใต้คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ พ.ศ.๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ ที่เกี่ยวข้องกับผลไม้ไทย ให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพัทลุง

ศาลากลางจังหวัดพัทลุง ชั้น ๔ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

โทรศัพท์ ๐๗๔-๖๒๑๗๔๖ โทรสาร ๐๗๔-๖๑๔๒๐๓

www.moac-info.net/phatthalung

E-mail : paco_plg@opsmoac.go.th